

1963

*Studeren
te Leiden*

*LOTGEVALLLEN
JAARKLAS BIOLOGEN
1963 - 2013*

LEIDEN, 1963-2013

LOTGEVALLEN VAN DE MERKWAARDIGE JAARKLAS BIOLOGEN 1963

door henzelf opgetekend

en in boekvorm verzameld

door

Frits Roest

mede namens de organisatoren van de reünie

Lucien Jonckers
Joop van Lenteren
Bert Regensburg

12 OKTOBER 2013

SAMENVATTING

In oktober 1963 begonnen 35 studenten hun studie Biologie aan de Rijks Universiteit Leiden. Bij de vijftigste verjaardag van dit heugelijke feit wordt op 12 oktober 2013 een reünie georganiseerd. Daarbij hoort ook dit boekje, waarin de achtergronden, levensloop en interesses zijn samengevat van 29 van hen. Helaas mochten vijf jaargenoten dit jubileum niet meer meemaken.

1963 was een relatief kleine jaarklas, die ervoor en erna waren veel groter. Van de 29 jaargenoten waren 13 afkomstig uit Den Haag, 4 uit Leiden zelf, 4 uit Delft en omstreken, nog 3 uit Zuid-Holland (totaal 83%), 1 elk uit Noord-Holland, Utrecht, Noord-Brabant en Zeeland en één uit Suriname. Opvallend is dat 10 jaargenoten aangeven dat bij de keuze voor de biologie hun biologieleraar een belangrijke rol heeft gespeeld. Drie van hen, van twee verschillende scholen, vermelden specifiek pater (latere prof.) Jeuken als inspiratiebron. Andere lichtende voorbeelden waren Entrop, Hofker en Lodewijks. Vier jaargenoten waren lid van de NJN. Vijf anderen zijn met de natuur vertrouwd geraakt door de invloed van ouders of een oudere broer. Verschillende anderen geven aan dat zij geïnteresseerd waren in de wetenschappelijke achtergrond van het functioneren van de natuur. Twee jaargenoten spreken van een specifieke voorkeur voor de plantkunde.

Op een drietal na koos ieder voor de richting k' (experimentele biologie). Als doctoraalvakken waren (o)ecologie (13x), ethologie (7x) het meest populair, gevolgd door plantenanatonomie en – fysiologie, dierfysiologie en microbiologie (alle 5x), ex aequo gevolgd door diermorfologie en plantensystematiek (4x), elektronenmicroscopie (3x), biofysica en theoretische biologie (2x). 16 andere vakken scoorden één maal. Het jaar van afstuderen is niet door iedereen vermeld. Voor de meesten was dit 1970, met een aantal uitlopers naar 1971 en 1972. Eén studeerde in 1975 af.

12 jaargenoten promoveerden en vier mochten een professoraat aanvaarden. Het is moeilijk een eenvoudig overzicht te geven van wat een ieder na zijn studie is gaan doen omdat vaak van functie gewisseld werd, bijvoorbeeld tussen de private en de publieke sector of van een internationale organisatie naar de overheid. In het algemeen kan worden gesteld dat met het klimmen der jaren een overgang naar een managementfunctie zichtbaar is. Acht jaargenoten namen de uitdaging van het leraarschap in het middelbaar onderwijs of de hogeschool aan. Zes werkten voor enige of langere tijd in de tropen of waren daar betrokken bij de begeleiding van onderzoek. Drie deden research in de private sector, vier in een publieke of universitaire context. Vier jaargenoten waren enige of langere tijd bezig met ontwikkelingssamenwerking. Vier werkten voor internationale organisaties (FAO, UNESCO, CERN = Centre Européen de Recherches Nucléaires), waarvan twee in leidinggevende posities. Zes jaargenoten werkten in uiteenlopende hoedanigheden voor ministeries, twee op gemeentelijk en/of semi-overheidsniveau. Eén jaargenoot bleef zijn gehele carrière verbonden aan de Theoretische biologie, één was conservator bij Naturalis.

Volgens de hierna volgende overzichten kregen 25 jaargenoten 56 kinderen en staat het aantal kleinkinderen momenteel op 55. Het hoeft niet te verbazen dat gepensioneerde biologen houden van reizen, natuurwandelingen, vogels kijken, fotografie, tuinieren. Hiernaast bestaat veel belangstelling voor muziek, cultuur, geschiedenis, genealogie, het verzamelen van boeken. De meesten zijn maatschappelijk betrokken.

INLEIDING

50 jaar geleden begonnen wij als biologen-in-spe onze studie aan de Rijksuniversiteit in Leiden. Een opleiding, die de poorten voor ons zou moeten openen naar een mooie professionele carrière, die voor sommigen al duidelijke vormen had en die voor anderen nog ongewis was. Wij waren met ons 35en een erg kleine jaar, met jaren vóór en na ons van tegen of boven de honderd man.

De levensverhalen van 29 onzer zijn opgetekend in dit boekje, dat speciaal voor dit jubileum tot stand kwam. Deze persoonlijke verhalen zijn afkomstig van de jaargenoten zelf, volgens een algemeen stramien, waarbij naast de professionele gegevens met name ook ruimte was om aan te geven wat hen in eerste instantie tot de biologie aantrok, hoe het hen in het leven vergaan is en wat hun hobby's of interesses zijn.

Zeër betreurenswaardig is dat vijf van ons dit heugelijk moment niet mochten meemaken, omdat zij voortijdig uit het leven werden weggenomen. Wij prijzen ons gelukkig dat hun nabestaanden of vrienden ook hún levensverhalen hebben samengevat en bijgedragen.

Ondanks veel speuren bleven drie jaargenoten onvindbaar. Wij hebben hun foto's wel opgenomen en in één geval ook een verhaaltje. Hiernaast waren er nog een aantal mensen, die op de een of andere manier ons pad kruisten omdat zij — om grotendeels vergeten redenen — deelnamen aan bepaalde onderdelen van onze opleiding. De namen van alle 'verdwenen jaargenoten' zijn op de volgende bladzijde vermeld.

Aan het eind van dit boekje zijn recente foto's opgenomen van instituten of laboratoria die in onze studietijd belangrijk waren — en die nu gesloopt worden/zijn of leegstaan. Tenslotte is er een aantal foto's van gemeenschappelijke activiteiten zoals excursies (Achterhoek, Zuid-Limburg, Wales, Frankrijk) en een voetbalwedstrijd, van cursussen, studie en afstuderen. Omdat velen dezelfde foto's instuurden is voor ons niet te achterhalen wie de oorspronkelijke fotograaf was. Helaas is niemand destijds op het idee gekomen een groepsfoto te maken!

Uiteraard is de hier getoonde selectie maar een greep uit het volledige aanbod. Omdat intussen veel foto's gedigitaliseerd zijn, kunnen eventueel geïnteresseerden deze eenvoudig via de organisatoren van de reünie betrekken.

'VERDWENEN' JAARGENOTEN

Victor van den Bergh

Staat op veel foto's en deed bijv. ook mee aan de uitvoering van Prikkebeen tijdens de Dies van 1966. Had tot in 1972 briefcontact met Hans Feijen in Malawi. Lucie ontmoette hem begin jaren '70. Hij deed toen niets met de biologie meer en was archivaris geworden.

Leo van Dijk

Nam deel aan eerstejaarscabaret. Was aanwezig op de reünie van 1983 en was toen leraar op een school in het Westland.

Petra de Graaf

Was alleen in ons tweede jaar aanwezig, bijv. op het practicum Dierfysiologie en tijdens de excursie naar Zuid-Limburg. Kwam tragisch om het leven bij een aanrijding door een vrachtwagen op de hoek van de Kaiserstraat en de Witte Singel.

Cees Karreman

Was een stuk ouder dan wij en nam deel aan ons eerste en tweede jaar (staat bijv. op de lijst van deelnemers aan het practicum Dierfysiologie). Had een baan als krantenbezorger en de bijbehorende fiets met krantentassen.

Jan de Kievit

Was aanwezig tijdens de eerstejaarsexcursie naar de Achterhoek en lifte bij Frits achterop de bromfiets terug naar het Westen. Was ook bij Arnolds verjaardagpartijtje in 1964. Is mogelijk Theologie gaan doen.

Jan van der Made

Tijdens of aan het eind van het eerste jaar vertrokken naar de Vlinderstichting en is daarvan ook directeur geweest (gestopt per 1 sep 2002).

Ursula Staeger

Was er alleen tijdens ons eerste jaar. Daarna is zij met haar ouders teruggegaan naar Zwitserland. Zij staat op foto's van het eerstejaarscabaret.

Rob Steemers

Is waarschijnlijk in 1991-1992 naar het buitenland vertrokken.

PROGRAMMA
VOOR DE REÜNIE
VAN 12 OKTOBER 2013

10.30 u	Ontvangst met koffie, thee, gebak.
Café-Restaurant 'De Grote Beer',
Rembrandtstraat 27, 2311 VV Leiden.
11.30 u	Vertrek voor de eerste stadswandeling door
Leiden o.l.v. Pieter van der Linden, o.a. langs
'onze' instituten of wat daar van over is.
13.00 u	Begin van de stadsrondvaart met de 'Vijf
Gezusters', Rederij 'Oude Rijn', vanaf de
Prinsessekade in Leiden (Galgewater bij de
Blauwpoortsbrug). De lunch wordt aan boord
gebruikt. Presentatie en uitreiking van het
jubileumboekje.
15.00 u	Vervolg van de stadswandeling met Pieter van
der Linden, richting Hortus.
16.00 u	Bezoek met rondleiding aan de Hortus
botanicus (o.a. in de vernieuwde kassen) o.l.v.
Annelies Poelmann-Boshuizen en Carla Teune.
17.00 u	Borrel , in restaurant 'Luxor', Stationsweg 19,
2312 AS Leiden.
18.00 u	Diner in hetzelfde etablissement

Leiden, December 1965.

Algemene indruk practicumcursus dierfysiologie 1965/1966.

Er is met ijver en toewijding gewerkt. Het werktempo was over het algemeen goed. We hebben er verder bijzondere waardering voor, dat men vermeden heeft rommel te maken of achter te laten. Het is ons opgevallen dat de studenten van dit jaar nogal individualistisch zijn. Wellicht zouden sommigen Uwer, zich moeten afvragen of ze niet iets te "Ik middelpuntig" zijn.

Tenslotte verzoek ik U, zo spoedig mogelijk Uw schrift bij mijn secretaresse op te komen halen.

Prof. Dr. H.P. Wolvekamp.

Derdejaars-cursussen Rooster 1965-1966

K	K + K'	K'
Plantensystematiek 4 t/m 29 okt. <i>1 week</i>		Dierenfysiologie 4 t/m 29 okt.
Dierensystematiek 8 nov. t/m 3 dec.		
<i>2 weken</i> →	Microbiologie 10 jan. t/m 5 febr.	<i>10 weken</i> ←
	→	Microbiol.genetica 7 t/m 11 febr.
→	Histologie & microtechniek 21 febr. t/m 18 mrt.	<i>1 week</i> ←
	<i>2 weken</i> →	Ethologie 4 t/m 29 april.
→	Plantenfysiologie 9 mei t/m 4 juni	<i>1 week</i> ←

INHOUD

Samenvatting

Inleiding

Lijst van 'verdwenen' jaargenoten

Programma voor de reünie van 12 oktober

Wolvenkampiana

Profielen van jaargenoten	pag
1 Batenburg, Eke van	9
2 [Bergh, Victor van den]	11
3 Boersma, Arie	11
4 Brinks, Herro	13
5 [Dijk, Leo van]	16
6 Dons, Hans	16
7 Duba, Lucie	18
8 Eijsackers, Herman	20
9 Feijen, Hans	22
10 Graaff, Niek van der	24
11 Hartog, Koos den	26
12 Heinsbroek, Piet	29
13 Heyn, Frans	31
14 Janszen, Felix	32
15 Jonckers, Lucien	35
16 Jonkman, Jan	37
17 Kramer, Rob	38
18 Lenteren, Joop van	41
19 Linden, Pieter van der	43
20 Lupker, Jan	45
21 Panday, Roy	47
22 Plas, Frank van der	49
23 Regensburg, Bert	51
24 Rijfkogel, Lodewijk	54
25 Roest, Frits	55
26 Samson, Marianne	58
27 Schilthuizen, Wil	60
28 Steemers, Rob	63
29 Verheuveld, Miep	63
30 Vreugdenhil, Jan	66
31 Wielen, Arnold van der	68

Foto's van in onze tijd belangrijke gebouwen

Een selectie van foto's uit onze studietijd

Leiden, april 1967.

Betreft: Enquête onder studenten in de
Biologie.

L.S.

Op verzoek van de leider van de bovengenoemde enquête heb ik deze begeleidende brief geschreven en ik heb dit van harte gedaan.

Er is, en er was - ook in mijn eigen studietijd - veel critiek op de universitaire opleiding. Een goed gedirigeerde enquête kan daarom m.i. in meer dan een opzicht verhelderend werken. In plaats van dikwijls vage en slecht geformuleerde critiek, heeft de student nu, aan de hand van een goed geformuleerde vragenlijst, de gelegenheid zijn bezwaren op zeer concrete, zakelijke wijze te uiten. Het zal voor docenten en stafleden beter mogelijk zijn te begrijpen wat er onder de studenten leeft. Een goed begrip in deze is voor ons allen van essentieel belang.

In de tweede plaats zal het resultaat van een geslaagde enquête voor ons, docenten en stafleden, ongetwijfeld aanleiding moeten en kunnen zijn ons af te vragen in hoeverre wij zakelijk en organisatorisch bij onze werkzaamheden tekort zijn geschoten.

Ten derde kunnen er ook ongewenste situaties bestaan, waarvoor wij weliswaar persoonlijk niet verantwoordelijk zijn, maar die, wellicht door maatregelen op ander niveau (soms hoger niveau) zouden kunnen worden geredresseerd, en waarbij inlichtingen en desiderata van de zijde van het docentencorps en de staf een positieve rol kunnen spelen.

Van harte hoop ik dan ook dat zeer vele studenten aan deze enquête zullen medewerken. Het is duidelijk dat zij daarbij eerlijk en openhartig, maar ook zakelijk en niet door rancuneuze gevoelens geleid, de gestelde vragen dienen te beantwoorden. De anonimiteit maakt dit, m.i., zeer wel mogelijk. Het zou niet zo gek zijn als de student, alvorens de enquête-vragen te beantwoorden, zelf nog een aanvullend lijstje van vragen maakte betrekking hebbend op eventuele eigen tekorten bij de studie, storende of bevorderende factoren buiten de opleiding s.s. (o.a. die betrekking hebben op de verhouding met familie, collega's, vrienden, vijanden, verloofde enz.) en een harmonische tijdsbesteding.

Ook deze vragen schriftelijk beantwoorden, maar liever niet inzenden, wél aandachtig lezen gedurende een aantal opeenvolgende avonden voor 't naar bed gaan!

H.P. Wolvekamp

(H.P. Wolvekamp)
Voorzitter van de Biologische
Vakgroep, Leiden.

EKE VAN BATENBURG

Leiden, 8 september 1944

Leiden, Stedelijk Gymnasium (3 jaar en daar jammerlijk mislukt)

Oegstgeest Rijnlants Lyceum (met vlag en wimpel geslaagd)

Belangstelling voor biologie:

Op mijn 11^e ging ik naar de NJN en daar was ik de volgende jaren steeds hartstikke enthousiast. Samen met Hans Metz ging ik vele weekends naar het strand (heel Katwijk in opschudding toen twee knaapjes met een dode zeehond op de bagagedrager door het dorp fietsten) en samen hebben we een unieke schelpencollectie opgebouwd. Het moest wel Biologie worden!

Studie:

In 1963 begin ik aan de studie met het boeiende practicum diermorfologie maar daarna werd ik door de koningin gevraagd het vaderland te dienen. Daar leerde ik nuttige zaken als koper poetsen en mijn onderbroek op mesbreedte opvouwen.

Halverwege 1965 zette ik de studie voort en toen ontdekte ik ook de computer. Nog eventjes maakte ik de nadagen van de enige echte Nederlandse computer X8 (van Philips) mee, maar dat werd al snel de IBM 360/50. Enorm leuk om de biologiëstudie met computerstudie te combineren. Zoals bijvoorbeeld overdag practicum ethologie en dan 's avonds slapen op het tapijt van de directeur van het CRI totdat 's nachts de computer voor mij vrijkwam om ethologieprogramma's te maken. Van Iersel vond het maar niets, maar wat ik daar in de avonduren maakte, is meer dan 20 jaar lang op ethologie gebruikt; wel met uitbreidingen, maar zelfs nog in 90-er jaren zag ik in de programmatuur teksten als "operator, wel snuffelen, maar programma pas na 15 minuten stoppen!!!".

Mijn belangstelling voor computers stimuleerde me ook om een stage te doen in Wageningen bij theoretische teeltkunde waar prof. C.T. de Wit de scepter zwaaide. Een heel stimulerend stage o.l.v. een stimulerende hoogleraar.

Tijdens mijn studie kreeg ik al snel een assistentschap bij Theoretische Biologie bij prof. Jeuken.

Werkzaamheden:

Na mijn afstuderen in 1972 was er geen vacature bij Theoretische Biologie en daarom werd ik meteen opgevangen

bij Morfologie door prof. Dullemeijer die een warm plekje had voor Theoretische Biologie. Toen uiteindelijk bij Theoretische Biologie een plaats vrij kwam ging ik daar heen.

Op Theoretische Biologie heb ik mijn hele werkende leven onderzoek gedaan (meestal simulaties) en computeronderwijs gegeven. Een heerlijk leven waar ik in 2006 met pijn in het hart mee moest stoppen tijdens de laatste reorganisatie voor de opheffing van Theoretische Biologie.

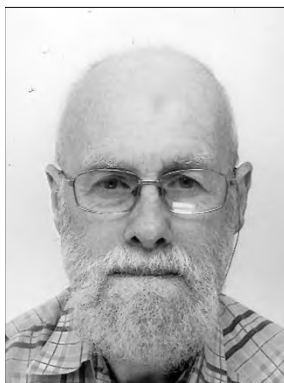
Persoonlijke informatie:

Nog steeds kijk ik met veel dankbaarheid terug naar de stimulerende invloed van de drie hierboven genoemde hoogleraren De Wit, Jeuken en Dullemeijer.

Ook privé heeft vrouwe Fortuna mij goed bedeed. Ik heb een schat van een vrouw, Eefje, en een geweldige zoon David met een heel lieve schoondochter Marielle.

Nog steeds ga ik jaarlijks een maand in mijn eentje backpacken. Afgelopen jaar trok ik door het oosten van de Himalaya. In die 4 weken geeneen westerling gezien (ja, die plekken schijnen op aarde nog te bestaan). Verleden jaar trok ik door het westen van de Himalaya (Ladakh, wèl veel bezocht door toeristen, maar toch heel puur Tibetaans) en het jaar daarvoor trok ik van oase naar oase door de Sahara in Mauritanië.

Ik heb regelmatig exposities van mijn foto's (kijk maar eens op <http://fotos.ekevanbatenburg.nl>). Verder zing ik in een koor en speel ik piano (begeleid 2 vocalistes), ik maak websites voor anderen (kijk maar eens naar museumzoeken.nl) en ik doe twee keer in de week Aikido. Elke donderdag werk ik op de voedselbank van Leiden, wat me eens temeer doet beseffen hoe goed ik het heb.

BERGH, VICTOR VAN DEN

<geen informatie>

ARIE BOERSMA

Den Haag, 15 april 1945
Haags Montessori Lyceum

Belangstelling voor biologie: Ook voor mij geldt dat veel keuzes die ik gemaakt heb in sterke mate bepaald zijn door wat mijn ouders waren en deden. Mijn vader was als onderwijzer opgeleid en sterk links georiënteerd, mijn moeder was juriste, grondbezitster en rechts; zelf ben ik kind van de hongerwinter: volop mogelijkheden dus voor allerlei onzekerheden en tegenstrijdigheden.

Bij de keuze van een studie ging het bij mij tussen biologie en scheikunde, waarbij ook in mijn geval de biologiedocent de doorslag gaf. Daarbij heeft ook het Montessori Onderwijs een behoorlijke rol gespeeld, van de bezoeken aan de duinen op de basisschool tot aan projecten op de middelbare school.

Studie (1963–1970), keuzevakken ecologie (Proefstation voor de Fruitteelt, Wilhelminadorp en IPO, Wageningen), dierfysiologie en biofysica.

Werkzaamheden: Onderwijs en educatie.

1966–1970 student-assistent practicum dierfysiologie.

1970–1971 Haags Montessori Lyceum, waar ik als docent terugkeerde op mijn oude school.

1971–1973 New Zealand Forest Service. Omdat ik Nederland altijd nogal klein gevonden heb, leek een vertrek naar Nieuw Zeeland een logische stap. Twee jaar deed ik onderzoek aan ingevoerde zoogdieren, een spannend onderwerp omdat er geen inheemse vertegenwoordigers van deze diergroep voorkomen op dit naar het noorden gedreven stuk van de Zuidpool.

1973–1974 Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen, belast met de voorbereiding van het First International Congress of Ecology.

1974–1975 Rijks Pedagogische Academie Maastricht, de openbare opleiding tot leraar basisonderwijs.

1975–1976 Natuurhistorisch Museum Maastricht /Botanische Tuin Kerkrade.

1976–2005 Hogeschool Zuyd, als docent biologie, natuurkunde, gezondheidskunde en techniek, met een aantal bijzondere werkzaamheden, deels binnen mijn werk:

- Voorzitter inspraakcommissie milieuzaken Gemeente Maastricht.
- Projectleider van de opleiding tot coördinator Natuur-en Milieueducatie basisonderwijs.
- Juryvoorzitter milieuprijs gemeente Maastricht.
- Onderzoeker voor een internationale wildgroothandel.
- Manager project 'Techniek in de Basisschool'.

2005–heden Voorzitter van het IVN District Limburg, lid van het Landelijk Bestuur / Landelijke Raad van het IVN, gids in Gaia Zoo, projectleider van de opleiding tot gids in het Nationaal Landschap Zuid Limburg.

Persoonlijke informatie: Vanuit Leiden herinner ik mij vooral de onvoorwaardelijke en inhoudelijke aandacht die je voor een vak kunt hebben, een onbezorgde betrokkenheid waar in deze tijd minder ruimte voor lijkt te zijn. Bij mij heeft zich dat geleidelijk vertaald in een maatschappelijke betrokkenheid, een waarden- en normenpatroon dat bij biologen toch kennelijk wat anders is dan bij veel anderen. Met de bestuurlijke activiteiten, die ik op mij genomen heb, geef ik daar verdere uitvoering aan.

In december 1976 trouwde ik met Gerrie Janssen. Met haar kreeg ik drie kinderen: Koen (1977 – eigen reclamebedrijfje), Willy (1979 – juriste/deurwaarder), Thomas (1980 – ingenieur/manager/ ontwerper van leidingsystemen). Onze zes kleinkinderen eisen steeds meer aandacht op. De manier waarop zij leren en de wereld naar hun hand proberen te zetten

is bij ieder verschillend, maar erg boeiend. Dat betekent dat ik mij amuseer met mijn kleinzoon die onlangs probeerde op het kroos in de vijver te lopen of met mijn kleindochter die aangaf niet mee naar huis te kunnen komen omdat zij met opa in gesprek was. Het goede aan de rol van grootouder is voor mij dat je geen partij meer bent in machtsconflicten (zoals die tussen kinderen onderling en tussen ouders en kinderen), maar wel voldoende aandacht kunt opbrengen.

Hobby's: Onze uitstekende gezondheid stelt ons nog in staat een groot aantal andere zaken te doen. Voor mij zijn dat tuinieren (bij ons zelfgebouwde huis op de zuidhelling in het Jekerdal), wandelen, reizen, vergaderen, beleggen, golf en bridge. Het is bijzonder dat er ooit tijd was voor betaald werk.

HERRO BRINKS†

Herman Brinks werd op 2 oktober 1940 in Leiden geboren, waar hij ook het Christelijk Lyceum bezocht (HBS). Na de middelbare school is hij eerst in dienst gegaan.

Eigenlijk wilde Herro geologie studeren maar hij mocht van zijn moeder niet op kamers. Hij is daarom biologie gaan doen in Leiden. Biologie was ook een grote liefde van hem en is dat ook altijd gebleven.

Minimaal 1 keer per jaar gingen we naar Texel. Vaste prik was vogels kijken, één van zijn grote hobby's.

Herro studeerde af in 1971 met als hoofdvak zoögeografie en als bijvakken ethologie en oceanografie (mariene biologie).

Na zijn studie heeft Herro bij TNO, Heineken, FME en Otten gewerkt. Hij heeft hier allemaal werk gedaan op het gebied van documentatie. In 1980 is hij verder gegaan als zelfstandige. Hij heeft veel reisgidsen geschreven en vertaald. Ook is hij samen met een medeauteur verantwoordelijk voor losbladige werken zoals het secretaressehandboek en het handboek internationale correspondentie. Verder heeft hij kinderboeken vertaald en deed hij vrijwilligerswerk. Hij zat bijvoorbeeld in het bestuur van de bibliotheek en de kinderopvang. Aan het eind van zijn leven was hij hoofdredacteur van het blad 'Museumpeil' en huisvader. Tot aan zijn dood is hij bezig geweest met onderzoek naar de Natuurkundige Commissie in Nederlands-Indië, dat had moeten uitmonden in een proefschrift aan de Universiteit van Utrecht. Hij was al erg ver, maar heeft het jammer genoeg niet meer af kunnen maken.

Herro is tijdens zijn studie in 1965 getrouwd met Mienke, zijn eerste vrouw. Er kwamen twee zonen: Gert-Jan geboren in 1970 (werkt nu als planner) en Joost geboren in 1974 (werkt in de documentatie).

Wij trouwden in 1997 na sinds 1992 te hebben samengewoond. In 1996 wordt er bij Herro alvleesklierkanker met uitzaaiingen naar de lever geconstateerd. Dit bleken endocriene tumoren te zijn en nadat hij eerst een levensverwachting van 3 maanden voorspeld had gekregen lag de hele toekomst gelukkig weer open.

In 1999 wordt het eerste kleinkind geboren: Matthijs, een zoon van Joost en Joyce. In 2000 wordt Herro zelf nog een keer vader, van Maartje. In 2001 volgt een tweede kleinkind: Joeri, ook een zoon van Joost en Joyce. In 2003 wordt Thomas geboren de derde kleinzoon. Hij is de zoon van Gert-Jan en Patricia.

Medio 2005 gaat het slechter met Herro en krijgt hij chemo. Dit alles helpt niet afdoende. Hij blijft echter positief en zit vol plannen voor de toekomst. Ook eind 2006 als het nog meer bergafwaarts gaat. Hij stelt zijn hoop op radiotherapie, maar die kan niet worden toegepast vanwege zijn slechte gezondheid. Hij krijgt er steeds meer vrede mee dat het einde naderde. Op 23 juli 2007 is hij in hospice De Lelie te Winterswijk in zijn slaap overleden. Maartje en ik waren dag en nacht bij hem en hebben goed afscheid kunnen nemen. We hebben veel verdriet gehad van zijn dood maar denken met heel veel plezier terug aan wat we samen hebben gehad.

Herro was een geweldige vader en voor zijn dochter was het geweldig dat er altijd iemand thuis was. Ook kon hij strijken en

koken als de beste. Hij smeerde zelfs de boterhammen die ik meenam naar mijn werk. Maartje zit nu in 2 gymnasium. Ze is met eervolle vermelding overgegaan.

Om de groep nog een keer bij elkaar te krijgen, een gezellige dag te hebben en natuurlijk vanwege de nieuwsgierigheid naar wat er van iedereen geworden was, organiseerde Herro de reünies van 1998 en de laatste van 2003.

De keuze van zijn onderzoek naar de Natuurkundige Commissie in Nederlands-Indië had te maken met het feit dat hij daarvoor alleen archiefonderzoek hoefde te doen, wat makkelijk te combineren was met zijn baan. Daarnaast was hij was gek op archieven en bibliotheken. Hij is wel een paar keer in Indonesië geweest en heeft ook de plekken bezocht die voorkwamen in zijn toekomstige proefschrift. Indonesië was zijn favoriete land. Dit was ook weer terug te vinden in zijn vrijwilligerswerk bij Bronbeek. Daar hield hij zich bezig met het inrichten van tentoonstellingen. Hij besteedde daar veel tijd aan en deed veel onderzoek op dat gebied.

Een grote hobby van Herro was postzegels verzamelen. Hij spaarde Nederland, Israël en Oostenrijk. Klassieke muziek speelde ook een belangrijke rol in zijn leven. We hebben jaren lang een abonnement gehad in Duisburg waar we heel wat opera- en balletvoorstellingen hebben gezien. Met dank aan Mienke,

GRADDY BRINKS

LEO VAN DIJK

<geen informatie>

HANS DONS

Bergen op Zoom, 29 mei 1946

HBS B, Dr. Mollerlyceum, Bergen op Zoom

Belangstelling voor Biologie: Interesse in Biologie vooral gericht op planten en belangstelling voor de meer exacte richting, maar liever geen wis-, natuur- of scheikunde. Bovendien beloofde mijn biologieleraar destijds dat biochemie het vak van de toekomst zou zijn. Dat werd later de Biotechnologie, maar hij had het goed gezien.

Studie (1963-1970): Biologie K', Hoofdvakken Moleculaire Biologie en Microbiologie, bijvak Cytochemie.

Werkzaamheden:

1971–1975 Promotie onderzoek aan de Rijks Universiteit Leiden, bij de groep van Rob Schilperoort. Promotie bij prof. Veldstra op: *Crown gall- A plant Tumor, Investigations on the nuclear DNA content and on the presence of Agrobacterium tumefaciens DNA and Phage PS8 DNA in Crown gall cells.*

1976–1983 Rijks Universiteit Groningen, Vakgroep Ontwikkelingsbiologie van planten en Vakgroep Biochemie, enkele post-doc posities. Vooral onderzoek naar de genetische regulatie van de vruchtlichaamvorming van Schimmels.

1984–1986 Instituut voor de veredeling van tuinbouwgewassen (IVT) van de Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO) in

Wageningen. Onderzoek op het gebied van de moleculaire veredeling

1987–1989 Hoofd van de afdeling Biotechnologie van IVT-DLO

1990–1996 Centrum voor Planten Veredelings- en Reproductie Onderzoek (CPRO-DLO) in Wageningen. Hoofd van de afdeling Ontwikkelingsbiologie van planten.

1997–1998 Directeur Onderzoek van CPRO-DLO (nu Plant Research International).

1999–2004 Keygene N.V., Wageningen, The Netherlands (www.keygene.com). Algemeen Directeur, CEO. Biotechnologie bedrijf op het gebied van de moleculaire veredeling van planten

2002–2010 Buitengewoon hoogleraar “Entrepreneurship in the Life Sciences” bij Wageningen Universiteit.

2004–heden Algemeen Directeur van BioSeeds B.V., een strategische alliantie van vier internationale groentenzaad-bedrijven en “holding company” van Keygene.

Daarnaast diverse functies op het gebied van de plantenbiotechnologie, zoals bestuurslid van NIABA en EuropaBio (de Nederlandse en Europese Associatie voor het Biotechnologie bedrijfsleven); lid van de COGEM (de Commissie voor Genetische Modificatie); lid van de commissie voor de modernisering van het Biologie onderwijs; lid van de steering committee van CBSG (Center for BioSystems Genomics); Lid van de evaluatiecommissie voor Pre-seed grants voor start-ups van het Netherlands Genomics Institute.

Persoonlijke Informatie. Zoals wel blijkt uit dit overzicht is mijn promotieonderzoek bepalend geweest voor mijn verdere loopbaan in de plantenbiotechnologie en vooral de moleculaire planten veredeling. Daarvoor is Wageningen natuurlijk de ideale plek. Daar woon ik al sinds 1984 met Ria Horsten, waarmee ik al tijdens de biologiestedie in Leiden ben getrouwd. Wij hebben twee zoons, Giel en Daan, en inmiddels ook twee kleindochters, Sanne en Vieke. Ria heeft heel lang als maatschappelijk werkster gewerkt in de opvang van moeilijk opvoedbare en ontspoorde kinderen, maar heeft de laatste 15 jaar ook een Bed & Breakfast (www.villaria.nl) gerund in ons huis, een grote 100-jaar oude villa in Wageningen. Volgend jaar word ik 68 en het lijkt me tijd om iets heel anders te gaan doen. Ik ben inmiddels voorzitter van het bestuur van het Centrum voor Kunst- en Cultuur-educatie 't Venster in Wageningen. Zoals overal op cultureel gebied moet hier de komende jaren heel veel gebeuren in verband met de grote bezuinigingen in deze sector. Daarnaast

blijven we voorlopig de B&B draaien, met een camper op vakantie gaan en lange afstand wandelingen maken.

LUCIE DUBA

Den Haag, 4 juni 1946

H.B.S. Beeklaan, Den Haag

Net 17 jaar geworden en een H.B.S.-B diploma op zak. Leren vond ik leuk en vooral de exacte vakken hadden mijn interesse. Erg bezig met een toekomstig beroep of studie was ik niet geweest. Universitaire studies kwamen in mijn familie nog niet voor en mijn ouders vonden onderwijzeres wel een mooi beroep voor een meisje, dus ik heel braaf naar de kweekschool. Hospiteren vond ik leuk, maar de opleiding absoluut niet. Dan toch maar de grote stap naar de universiteit, een beslissing waar Rob Kramer en zijn vader (collega van mijn vader) nog een rol in hebben gespeeld. Biologie, met als doel de kant van biochemie op te gaan. Biochemie is het uiteindelijk niet geworden, mijn belangstelling ging toch naar andere vakgebieden uit.

Mijn doctoraalonderwerpen:

plantenfysiologie (N-bindende wortelknolletjes)

oecologie (Gnaphosiden: verspreiding in Meijendel)

ethologie (zoekgedrag van sluipwespen)

Vooraf de afdeling oecologie o.l.v. Kees Bakker vond ik heel inspirerend. Wel kwam ik er tijdens mijn doctoraalstudie achter

dat wetenschappelijk onderzoek toch niet mijn toekomstig werkterrein moest worden. Ik heb gekozen voor het onderwijs, dus toch, maar wel op een ander niveau. Mijn vuurdoop kreeg ik op de Dalton in Voorburg om vervolgens les te gaan geven op C.S.G. Overvoorde in Den Haag. Dat heb ik met plezier gedaan, vooral in de bovenbouw. De leeftijd van 50 jaar eenmaal gepasseerd, ging het lesgeven mij wel steeds zwaarder vallen en kostte het mij erg veel energie voor groepen pubers te staan. Daarbij kwamen nog wat problemen in de persoonlijke sfeer en zo eindigde mijn loopbaan in het onderwijs helaas in een afkeuring.

In het begin heb ik het lesgeven en het omgaan met leerlingen wel gemist, maar ik heb andere activiteiten gevonden. Cursussen gevolgd op creatief gebied (acteren b.v.) en ik ben vrijwilligerswerk gaan doen in de sociale sfeer. Het meest waardevol en leerzaam vond ik mijn werk in het Jacobshospice in Den Haag. Het was verrassend te ervaren dat hier naast verdriet ook veel plezier wordt beleefd. Terminale patiënten worden hier heel zorgvuldig en liefdevol begeleid.

Helaas, geen nageslacht. Wel heb ik veel contact gehad met kinderen in de familie en vooral ook met de kinderen van Miep. Met Miep en haar 3 dochters heb ik in het verleden veel opgetrokken, zoals het gezamenlijk vakantie vieren. Zij liggen mij na aan het hart.

Mijn interesses liggen nu vooral op het vlak van cultuur. Regelmatig bezoek ik musea en theaters (met name toneel en modern ballet).

Een veldbioloog was ik niet en ben ik ook nooit geworden, maar ik vertoef wel graag in de natuur, vooral het waddengebied trekt mij erg. Daar ga ik overigens wel met kijker en vogelgids op pad. In Den Haag woon ik op 10 minuten lopen van Kijkduin, dus duinen en strand binnen handbereik, erg plezierig.

HERMAN EIJSACKERS

Den Haag, 16 mei 1946
Aloysiuscollege, Den Haag

Mijn biologieleraar op het Aloysiuscollege (de latere Prof. dr. M. Jeuken) gaf het laatste zetje om voor biologie, en niet voor aardrijkskunde of lichamelijke opvoeding te kiezen.

Terugkijkend, is mijn werkkerrein eigenlijk voortdurend breder geworden. Dat gaat ten koste van de diepte, maar dat mag je ook niet verwachten van een 'generalist',

de naam van mijn eerste baan, bedacht door professor Kuenen. Dat brede geldt ook in het algemeen, want ik kan overal aardig in meedoen, zonder dat ik ergens een topper ben. Geen punt, ik ben tevreden hoe het gelopen is, noem mijzelf een geluksvogel en 'carpe diem' is één van mijn lijfspreuken.

Begonnen als Haagse treinstudent, heel actief in de Haagse zwemvereniging Swift, ben ik na mijn doctoraal examen (ecologie, toegepaste entomologie en ethologie, allemaal aan sluipwespen) naar het Oosten van het land verhuisd. Bij het Rijksinstituut voor Natuurbeheer in Arnhem heb ik promotieonderzoek gedaan naar de neveneffecten van 2,4,5-T op de bodemfauna door middel van laboratorium-micro(eco)-systemen. Daarbij raakte ik ook geïnteresseerd in de ecologie van de te bestrijden Amerikaanse vogelkers die lang niet altijd de naam 'bospest' waard is, en in bodemecologisch onderzoek naar de rol en verspreiding van regenwormen.

Dat bodemonderzoek verbreedde zich als programmadirecteur van het Speerpuntprogramma Bodemonderzoek. Betaald door vijf ministeries moest dit programma de wetenschappelijke onderbouwing verschaffen voor het toen op te zetten bodembeleid. Naast bodemecologie ging het om bodemtechnologie en -sanering, risicobeoordelings- en beslis-systemen en bestuurskunde. In de marge een internationaal en jaarlijks (nog steeds) nationaal bodemcongres en een nieuw opgezet tijdschrift BODEM.

Vervolgens ging ik bij het RIVM de afdeling Ecotoxicologie leiden, werkend voor het beleid (ministerie VROM) en het milieu- en natuurplanbureau. Vandaar naar Alterra (onderdeel van Wageningen UR) waar ik wetenschappelijk directeur werd,

opnieuw een verdere verbreding. “Alpha + beta + gamma-onderzoek → delta-onderzoek”, die combinatie van ontwerpend, sociaal en natuurwetenschappelijk onderzoek is voor mij nog steeds de basis voor maatschappelijk relevant en beleids-onderbouwend onderzoek.

De laatste vijf jaar heb ik gewerkt voor de Raad van Bestuur WUR op het gebied van strategische analyse, kwaliteitsborging, ethiek en integriteit. Dat laatste doe ik nog steeds, al ben ik inmiddels twee jaar met pensioen, want wetenschappelijke integriteit is ‘hot’. Mijn laatste twee jaar heb ik in deeltijd als chieft science officer een boeiende tussenpositie gehad tussen onderzoek en beleid (ministerie LNV, later EZ) en dat ebt nog steeds na.

Bij dit alles kwamen nevenactiviteiten via bijzondere hooglerarschappen aan de VU (14 jaar), Stellenbosch (5 jaar) en Potchefstroom (4 jaar, en nog steeds op een laag pitje) en adviesorganen als Gezondheidsraad, Raad voor Milieu- en Natuur-Onderzoek, en Innovatienetwerk. Dat advieswerk gaat nog steeds door, onder andere als lid van het College Toelating Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden en de Commissie van Toezicht van het RIVM. Maar daarnaast heel andere zaken als een buitententoonstelling: Beelden op de Berg of het Natuurwetenschappelijk Genootschap Wageningen.

Ook *privé* werd het steeds breder: eerst trouwen met Marijke, drie kinderen (Armin, Myrte, Jelmer) die respectievelijk 2, 3 en 2 kinderen krijgen (Minke, Eef, Stefan, Christel, Ruben, Tijl, Joppe) en je kunt onze oppasverplichtingen wel op je vingers aftellen. Daarom is de tweede (recente) foto ook van die kleinkinderen, veel leuker dan een foto van een tevreden heer-op-leeftijd, Carpe diem!

HANS FEIJEN

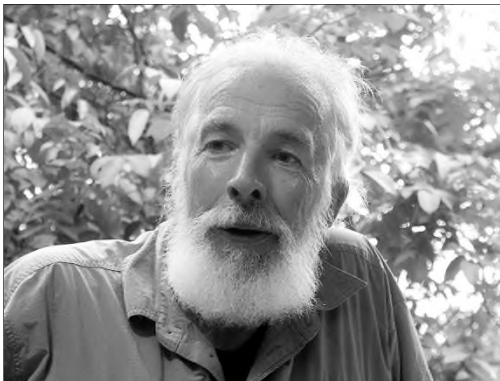
Leiden, 19 augustus 1946
Rembrandt Lyceum Leiden

Hoewel van Zeeuwse afkomst, geboren en getogen op een paar minuten lopen van de welbekende Kaiserstraat. De aquaria in het oude Zoötomie gebouw en de geraamtes achter de ramen van het RMNH intrigeerden me al vroeg. Biologie op school boeide me matig, zodat ik aanvankelijk wiskunde wilde gaan studeren. Na het kandidaats deed ik genetica, oecologie en natuurbeheer. Op genetica kwam het aan met Cobi, hoewel we elkaar al kenden uit de jeugdbonden (NJN-CJN). Begin **1971** vertrokken we naar Malawi waar ik lecturer in genetica werd, maar ook onderzoek kon doen. De keuze viel op steeloogvliegen, waarvan de larven in rijststengels boren. De vliegen werden met DDT bestreden, iets waar de biologiefaculteit weinig enthousiast over was. M'n onderzoek concentreerde zich op de oecologie. Omdat de meeste vliegen en parasitoïden niet beschreven waren, bleek de systematiek een essentieel zijpad. Ook boeiden me de curieuze oogstelen. Uiteindelijk volgde een promotie met deze vliegen als onderwerp.

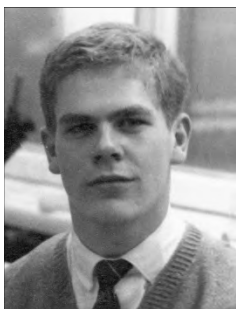
In Malawi werd in 1971 onze eerste dochter (Maya) geboren. In **1975** keerden we terug naar Nederland. De smaak van Afrika hadden we echter te pakken en al gauw werd ik uitgezonden naar het net onafhankelijke Mozambique. Aan de universiteit waren de meeste Portugese stafleden vertrokken, zodat allerlei baantjes vervuld moesten worden. Naast lesgeven aan de faculteiten van landbouw en biologie, werkte ik op het museum, was ik een tijd hoofd van een maritiem station en werd aan landbouwonderzoek en natuurbeheer gedaan. Onderzoek varieerde van steeloogvliegen tot het merken van neushoorns en werk aan suikerrietplagen. In **1982** verwisselden we Mozambique voor Zanzibar. Als teamleader van een gewas-beschermingsproject moest ik een simpele PD opzetten met nadruk op ontwikkeling van geïntegreerde gewasbescherming en tegengaan van pesticide misbruik. In Zanzibar volgden dochters 2 (Fenna, 1984) en 3 (Frida, 1987). Na een jaar in Naturalis, waar ik aan steeloogvliegen werkte, kon ik begin **1990** als entomoloog naar Bhutan. Eind **1991** was dit project helaas afgelopen, maar bood de FAO een baan in Tsjaad aan. Dit bleek

een land met veel wapengekletter, maar ook een geweldige natuur. We konden echter in **1993** voor een tweede fase van het project terug naar Bhutan, een kans die we niet wilden missen. Als co-director bestond m'n werk uit ontwikkeling van gewasbeschermingsmethoden op dorpsniveau, maar ook uit het schrijven van pesticide- en quarantainewetgeving. Het dorpswerk bestond uit vaak wekenlange voettochten met onderdompeling in de boeddhistische cultuur. De tien jaren maakten we net niet vol in Bhutan, maar begin **2001** konden we naar Egypte voor een periode van ruim zeven jaar. We leefden in de Fayoum, een grote oase 100 km ten zuiden van Cairo. Ik was teamleader in een groot project (ruim 200 man personeel) waarin de nadruk lag op simpele gewasbeschermingsmethoden. Omdat onze participatieve voorlichtingsmethode succesvol bleek, werd die ook gebruikt voor voorlichting op andere gebieden zoals milieu, alfabetisering, chain management en gender. Zo organiseerden we bijvoorbeeld een grote conferentie op het gebied van female genital mutilation. **Nu** doe ik nog wel korte missies, zoals naar Marokko, maar werk ik vooral samen met m'n vrouw aan de steeloogvliegen in Naturalis. Vorig jaar namen we deel aan de Naturalis-expeditie naar Borneo. Terugkijkend kan ik wel zeggen dat van een bewuste carrière planning geen sprake was. Je rolde van het één in het ander. Hoewel aanvankelijk vooral geïnteresseerd in vogels en oecologie, werd ik een (toegepast) entomoloog werkzaam in de ontwikkelingssamenwerking. Tijdens de studie liep ik met een boog om systematiek heen, nu doe ik vol genoeg taxonomisch werk, al heeft biometrisch werk aan de steeloogvliegen m'n grote interesse. Op vogelgebied bleef het bij wat artikelen over het wel en wee van de roek in Nederland en, samen met m'n vrouw, een verhaal over de broedvogels van Bhutan. Verdere interesses zijn voorouderonderzoek en het verzamelen van oude boeken over Afrika en de Himalaya. Voor de toekomst overwegen we vestiging in Schotland. De dochters hebben alle drie de liefde voor de natuur overgenomen en zijn ouwe sok van de NJN geworden. Maya haalde echter een MBA, terwijl Fenna een MSc in botanische archeologie heeft. Frida heeft eerst drie jaar wiskunde gedaan en is nu bezig met haar MSc Biologie. Daarbij wordt ook als onderwerp aan de moleculaire taxonomie van steeloogvliegen gewerkt.

NIEK VAN DER GRAAFF

Dordrecht, 9 oktober 1945.
Christelijk Lyceum Dordrecht.

Motivatie: Een algemene liefhebberij voor plantkunde, maar ook een bijzondere interesse in de evolutie van de mensachtigen.

Afstudeervakken: Biochemie (virologie), Plantenanatomie en plantenfysiologie. Alle vakken hadden met plant/micro-organisme of plant/virus interacties te maken wat me in mijn latere werk goed

van pas kwam. De keuze voor mathematische statistiek voor het kandidaats was, achteraf gezien, essentieel.

Promotie: 1981 Wageningen (promotor Jan-Carel Zadoks): *Selection of Arabica coffee types resistant to Coffee Berry Disease in Ethiopia.*

Tijdens mijn studie gaf ik les op een middelbare school en had ik een assistentschap plantenanatomie. Dat maakte me duidelijk dat ik niet in het onderwijs wilde. Dat betekende echter wel de militaire dienst. Daarna al snel geselecteerd voor ontwikkelingswerk, maar de uitzending liet nogal op zich wachten. In de tussentijd werkte ik een half jaar bij Pieter Baas op het herbarium en schreef met hem een aardige publicatie over de correlatie tussen de grootte van houtelementen en geografische breedte.

1973–1978: Op de eerste autoloze zondag vertrokken we voor de Voedsel en Landbouworganisatie (FAO) van de Verenigde Naties naar het koffieonderzoeksstation te Jimma, Ethiopië. Jimma was een plaatsje van (toen) een 50.000 inwoners op een 300 kilometer ten zuidwesten van Addis Abeba. Het werk richtte zich op de beheersing van koffiëbesziekte, een plantenziekte die rond 1971 was binnengebracht uit Kenia. Fungiciden bleken economisch niet haalbaar maar politiek onvermijdelijk; een langere termijn strategie was de massale selectie van resistente genotypen uit de semiwilde Arabica koffiëpopulatie. Na een jaar werd ik leider van het selectie en fytopathologische deel van het programma. Het werk verschaftte veel professioneel voldoening, maar de revolutie in Ethiopië en oorlog tegen Somalië, maakten de leefomstandigheden steeds moeilijker.

1978–1983: Fytopatholoog, FAO Hoofdkwartier Rome: Begeleiding van veldprojecten over ziekteresistentie en de bepaling van oogstverliezen. Op verzoek van de Ethiopische autoriteiten ging ik een tijdlang lang ieder jaar naar Jimma terug om het werk verder te begeleiden.

1983–1986: FAO Rome. Senior Fytopatoloog. Verantwoordelijk voor alle plantenziektekundige inbreng in de programma's van de Organisatie.

1987–2006: FAO Rome. Hoofd Gewasbeschermingsdienst. Verantwoordelijk voor alle gewasbeschermingsprogramma's van de Organisatie. Deze richtten zich over die periode op: De promotie van geïntegreerde bestrijding; internationale aspecten van plantquarantaine; internationale aspecten van de beheersing van gewasbeschermingsmiddelen; en internationale coördinatie van sprinkhaanbestrijding. Mijn taak was het toezicht op en sturen van de programma's en de ondersteuning en begeleiding van onderhandelingen tussen de ledenlanden van FAO over internationale en regionale regelgeving en aspecten van gewasbescherming en bescherming van het milieu. Als zodanig was ik ook het hoofd van het Secretariaat van twee internationale verdragen: de "International Plant Protection Convention" en de FAO/UNEP "Rotterdam Convention on the Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade".

Sinds **2006:** Na mijn pensioen werk ik van tijd tot tijd voor FAO, waarbij de Organisatie vooral gebruik maakt van mijn ervaring in internationale onderhandelingen.

In mijn verschillende functies heb ik zeer veel landen bezocht en natuurlijk ook bijzonder veel mensen ontmoet. Al met al kan ik terugkijken op zeer drukke maar ook interessante en voldoening gevende werkzaamheden.

Sinds 1969 ben ik getrouwd met mijn jeugdliefde Yvonne Moerings. We wonen sinds 1978 in Rome en we hebben sinds 2008 een appartementje in het centrum van Den Bosch, zodat we weer kunnen wennen aan Nederland en ons kunnen voorbereiden op een uiteindelijke terugkeer. We hebben drie kinderen, twee dochters, Tjitske en Janneke en een zoon Ivo en 5 kleinkinderen. Geen van onze kinderen woont in Nederland; Tjitske woont en werkt in Milaan; Janneke woont in Bangkok waar ze voor de VN werkt, en Ivo is dit voorjaar gepromoveerd in een kunsthistorisch/archeologisch onderwerp in Austin, Texas. Ik ben zeer geïnteresseerd in geschiedenis en combineer dat ook met genealogisch onderzoek. Italië is bij uitstek het land voor archeologie en dat blijft mij ook boeien.

KOOS DEN HARTOG†

Den Helder, 17 april 1942 – 7 oktober 2000
Lyceum Den Helder

Belangstelling voor biologie: vader had belangstelling voor de natuur (Verkade-albums). Oudste broer Kees nam Koos, toen hij nog heel klein was, al in een karretje mee als hij ging planten zoeken en vogels kijken. Later ging Koos zelf lopend mee naar de duinen, het Balgzand of de Helderse zeedijk. Op die dijk vond Koos zijn eerste zeeanemonen, niet wetende dat de beschrijving van die diergroep zijn levenswerk zou worden.

Studie (1963–1970), keuzevakken: de invloed van temperatuur en saliniteit op de groei van zeeanemonen, bij het NIOZ dat toen nog in Den Helder zat, plantensystematiek op het Herbarium, en misschien nog een onderwerp, dat ik mij niet kan herinneren.

Werkzaamheden:

1971–1973 WOTRO-beurs voor onderzoek aan zeeanemonen op Curaçao. Vertraging en problemen met de apparatuur waarin de anemonen gekweekt zouden worden leidden uiteindelijk tot een aanpassing van het onderzoek naar inventariserend systematisch onderzoek van zeeanemonen. Heel veel verzameld.

1973–1975 Een deel van deze periode liep de WOTRO-beurs nog. Toen volgde een werkeloze periode waarin echter zicht was op een baan. Of liever gezegd op DE baan. Er zou een vacature ontstaan voor een conservator Coelenteraten op het Rijks Museum van Natuurlijke Historie. Dat was afwachten in spanning, maar de kogel ging door de kerk, en Koos kreeg de baan die hem op het lijf was geschreven.

1975–2000 Conservator RMNH, later Naturalis.

Tussen 1976 en 1999 heeft Koos talloze expedities gemaakt, veelal zee-expedities op marineschepen (van de witte vloot), maar omdat veel zeeanemonen in het litoraal leven kon hij ook vanaf land veel vindplaatsen bereiken. Stenen keren, ebpoelen bemonsteren en snorkelen. Helaas mocht hij niet duiken omdat hij twee geperforeerde trommelvliezen had. Een groot deel van de expedities (7) betrof het CANCAP-project: het gebied van de Atlantische Oceaan tussen de Azoren en de Canarische en Kaapverdische eilanden, met uitschieters als Mauritanië en zelfs Sint Helena. Daar ging hij met de boot vanuit Zuid-Engeland naartoe. Veertien dagen varen heen en veertien dagen varen terug. Een ander belangrijk expeditiegebied was Indonesië. Een van de hoogtepunten was de Rumphius-expeditie naar Ambon (1990). Bij Naturalis staan ontelbaar veel potten met het materiaal dat op al die expedities is verzameld, veel meer dan ooit in a lifetime verwerkt kan worden.

Koos schreef zijn eerste publicatie al in 1958. Volgens Google Scholar staan er 66 publicaties op zijn naam. Daaronder ook een aantal over vogels (observaties op diverse CAN-CAP-eilanden) en

enkele over schildpadden. Er verschijnen nog steeds publicaties waarin hij als coauteur wordt genoemd.

Koos heeft zeker twaalf jaar een groot deel van het redactiewerk gedaan voor de tijdschriften (Zool. Mededelingen en Zool. Verhandelingen) van het museum. Af en toe zuchtend en spetterend, omdat het hem afhield van zijn eigen publicaties.

Persoonlijke informatie.

Koos was een echte veldbioloog: zee, sloot, planten, vogels, alles even interessant. Nadat zijn oudste broer voor de studie biologie had gekozen, wilde Koos graag dezelfde kant op. Hij moest wel eerst in militaire dienst vanwege zittenblijven op de middelbare school.

Tijdens zijn assistentschap plantensystematiek in 1967 hebben Koos en ik elkaar leren kennen. We trouwden in 1970 en in dat jaar werd ook onze oudste zoon Mark geboren. In die tijd waren er al gesprekken over een mogelijk vertrek naar Curaçao. Koos vertrok in april 1971 en ik volgde met Mark in juni omdat ik eerst nog de laatste tentamens moest doen voor m'n kandidaats. Vanuit Curaçao hebben we mooie reizen gemaakt naar Venezuela, Colombia en tenslotte naar Peru, Bolivia, Paraguay en Brazilië. In Paraguay logeerden we bij Jan Jonkman.

In 1974 werd onze jongste zoon Tom geboren. Mark heeft een geluidsstudio en Tom heeft zich tijdens zijn studie industrieel product ontwerpen gespecialiseerd in verpakkingen. Mark is enthousiast duiker geworden (wel liefst in tropische wateren) en Tom vindt meer dan gemiddeld dieren in kommervolle omstandigheden die verzorging behoeven. Bij Koos zat vroeger thuis ook nog wel eens een zielige eend in het bad. Vanaf kort na onze eerste kennismaking was er altijd wel enige levende have in of bij huis: hamsters (toen we nog op kamers woonden), poezen, apen, papegaaien, kwartels, zee- en zoetweraquaria, woestijnratten, konijnen en fretten.

Koos was een enthousiaste fotograaf, iets wat Mark ook van hem heeft overgenomen. Maar bovenal was Koos een verzamelaar, niet alleen beroepsmatig. Alle boekenmarkten werden bezocht, de jaarlijkse en de wekelijkse. Daarnaast struinde hij graag op rommelmarkten, in Nederland, maar ook tijdens zijn vele buitenlandse reizen. Ons huis werd steeds voller. Samen waren we verknocht aan de bergen waar we heel wat hoogteverschillen hebben overwonnen. Inmiddels is Tom sinds januari 2010 vader van een dochter Manou Kooze.

RUTH DEN HARTOG

PIET HEINSBROEK

Geboren 7 juli 1943 mocht ik afgelopen zelfde datum 2013 m'n zeventigste verjaardag vieren. Geboren op een boerderij tussen Delft en Rotterdam in mocht ik (gedeelten van) beide steden leren kennen tijdens m'n schooltijd. Bezocht ik van 1949 t/m 1955 de lagere school in Overschie (een voorstad van Rotterdam), na een jaar VGLO in Delft volgde eerst MULO A en daarna aanvullend B ook in Delft van 1955 t/m 1961. Deze droge opsomming doet geen recht aan de stoet indrukken uit deze tijd. De zangvogels op en rond de boerderij. Het altijd vroeg opstaan van mijn vader en andere familieleden. Mijn moeder die een kwaal had die haar benen verlamde waardoor zij altijd te bed lag, thuis. Mijn broer en twee zussen (en ik natuurlijk) die daardoor altijd zonder moeder op pad gingen – voor ons vanzelfsprekend – pas later begreep ik dat in veel gezinnen dit uitzonderlijk was. En voor mijzelf was nogal belangrijk dat ik last van astma (stof) had, waardoor uitgebreid spelen in het hooi e.d. mis ging en steeds werd gevolgd door een periode van ziek zijn. Een dokter die dan een bitter drankje voorschreef, na een tijdje ging het dan weer beter.

Zo moest ik maar zo veel mogelijk leren want op een boerderij werken was te stoffig. Zo kwam ik op een HBS (B) in Rotterdam terecht, vanwege de MULO voorgeschiedenis gelijk in klas 4, toen 5 (1961 – 1963) en dat gaf toegang tot de Universiteit. Leiden, aangekomen in 1963. Wat een indrukken. De vele

vakken (natuurlijk biologie, vond ik als klein jongetje vogels al niet interessant?), de vele onderwerpen waar je je in je zogenaamde vrije tijd in kon verdiepen en de vele lotgenoten natuurlijk.

Ik herinner mij nog de practica dierenmorfologie. Met Roy Panday als buurman. En een ratje als lijdend voorwerp. De haai die zo primitief als hij was toch alle organen had die wij ook binnenin moeten bezitten. En mensen als Jan Osse die hielpen de vele vreemde organen in bijvoorbeeld een zeester inderdaad waar te nemen. En wat waren er weinig meisjes dit biologiejaar! Een dankbaar gespreksonderwerp met studenten van andere richtingen. Het is natuurlijk geen doen van deze prachtige tijd zelfs maar een kleinigheid echt uit de verf te laten komen. En er waren natuurlijk ook tegenvallers. Maar tot de toppunten behoorden in deze tijd toch de excursies. Die prachtige landschappen in Wales ('ondanks van Steenis') en Frankrijk (wat is het hier warm!) zijn weliswaar wat verbleekt maar kleuren nog mijn herinneringen.

Ben leraar biologie geworden in Vlaardingen. De rest van mijn werkzame leven. Begonnen aug. 1974, ontslag in 2004 (61 jaar oud) (FPU, is een soort korting vóór je 65ste waardoor je tot dan toch niet meer hoeft te werken).

Sinds die tijd bezig met de studie van sarcofagen (stenen doodkisten uit de 12^e eeuw — de geschiedenis van kerkjes uit die tijd wordt als het niet te lastig is meegenomen) en zaken als gezinsleven (ben getrouwd met Dinah en heb vier dochters: Hillie, Dieuwke, Femke en Karlijn) en klussen in huis. Leek allemaal erg leuk tot enkele dagen vóór mijn 70ste verjaardag kanker aan de prostaat met vele uitzaaiingen werd vastgesteld. Sindsdien leef ik sterker bij het moment. Mij ervan bewust dat de mooie (en zo lijkende minder mooie) zaken die voorbij gingen gegeven en geschonken zijn. En dat dit doorgaat – waar ik bijzonder blij mee ben.

FRANS HEYN†

Eindhoven, 9 juni 1944-29 december 2001

Grotius Gymnasium, Delft

Rudolf Frans Heyn ofwel zoals hij zich meestal noemde 'R. Frans Heyn' werd geboren in Eindhoven op 9 juni 1944. In juni 1962 deed hij eindexamen gymnasium β op het Grotius gymnasium in Delft. Daarna verbleef hij één jaar in de USA (studie «Liberal Arts» aan het Dartmouth College, N.H.).

In 1963, zoals bekend, begin van zijn studie Biologie in Leiden. Frans werd lid van het Leids Studenten Corps «Minerva», een grote uitzondering onder biologiestudenten. Hij bleef slechts enkele jaren lid van deze vereniging, ook roeide hij een korte periode bij «Njord». Vlak voor zijn kandidaatsexamen werd hij lid van de Studiecommissie van de LBC. Deze commissie was een eerste poging tot studenteninspraak (1968 was niet ver!).

Candidaatsexamen k' in mei 1967. In datzelfde jaar werkte hij vier maanden als stagiair bij het «Centre d'Etudes Nucléaires» in Grenoble, Frankrijk.

Doctoraal examen biologie in oktober 1970 (Twee hoofdvakken: Biochemie onder leiding van Rob Schilperoort op de afdeling van Prof. Haje Veldstra en Microbiologie onder leiding van (toen nog geen Prof.) Jos Wessels op de afdeling Plantenfysiologie en Microbiologie van Prof. Quispel.

Daarna promotieonderzoek op Biochemie in Leiden (onder leiding van Rob Schilperoort en Prof. Haje Veldstra). Promotie op 1 oktober 1975 op een proefschrift getiteld: *Protoplasts and DNA, studies towards the genetic modification of plant cells.*

Na zijn promotie werkte hij bij het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen en hield zich bezig met de coördinatie van wetenschappelijk onderzoek. Een kleine anekdote: In deze functie heeft Jan (Lupker) hem voor het laatst ontmoet: hij verving de toenmalige minister bij de opening van het Internationaal Virologie Congres in Den Haag in 1978 (en had dus recht op de bodyguard normaal bestemd voor de minister, wat hem heel erg amuseerde).

Bij het ministerie van O&W hield hij zich ook bezig met de vertegenwoordiging van Nederland in de CERN.

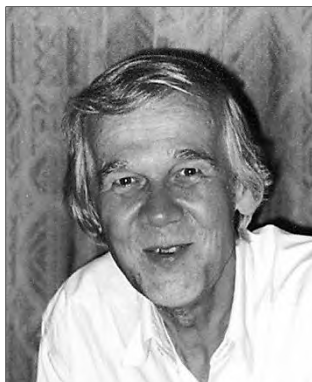
In 1981 werd hij benoemd tot «Director of Administration» bij de CERN in Genève. Hij bleef bij deze organisatie in verschillende functies tot zijn overlijden. Hij speelde een belangrijke rol in de relatie van CERN met «Brussel» en de voormalige Oostblok-landen.

Persoonlijk:

Frans is altijd heel francofiel geweest. Hij trouwde tijdens zijn studie met een Grenobloise: Lucie Bouchez. Toen hij promoveerde had hij een dochter: Sandra. Daarna hebben zij nog een zoon gekregen: Rémi.

Frans leed aan kanker wat al begin 1995 geconstateerd werd. Hij is overleden op 29 december 2001.

(geraadpleegd: Proefschrift Frans Heyn, CERN Bulletins 03 en 04/2002, het geheugen van Bert, Lucien en Jan)

FELIX JANSZEN

Delft, 24 November 1944

St. Stanislas College, Gymnasium β

Er zijn feitelijk vier redenen waarom ik voor de studie biologie gekozen heb, namelijk:

1) Ik was als kind al geobsedeerd door de complexiteit van biologische organismen. Hoe kwam het dat gras kon groeien? Er moest ergens een soort fabriekje in zitten. Hoe kon dat zo klein zijn en toch zulke ingewikkelde dingen voortbrengen?

2) Ik had op de middelbare school twee leraren die als rolmodel fungeerden, namelijk de leraar biologie, die later hoogleraar theoretische biologie in Leiden is geworden (Jeuken) en de leraar chemie, die hoogleraar microbiologie in Nijmegen is geworden.

3) Ik was vreselijk in de talen, dus kon alleen maar een beta studie doen,

4) Ik wilde als geboren Delftenaar en wonend in Delft zeker niet in Delft gaan studeren en bij mijn ouders thuis blijven wonen. Dus alle studies, die je in Delft kon doen, vielen af. Verder mocht ik niet te ver van huis, dus werd het Leiden.

Ik heb daar nooit spijt van gehad. Ik heb geleerd te denken in complexe systemen en zelforganisatie. In mijn latere loopbaan heb ik daar heel veel aan gehad en is de biologie altijd een inspiratiebron gebleven. Doctoraalvakken: dierfysiologie, microbiologie, biochemie (hoofdvak).

Ik heb later nog twee studies gedaan, namelijk een studie MOA wiskunde en een studie bedrijfseconomie aan de UVA.

Na mijn afstuderen wilde ik een wereldreis gaan maken, maar ben door omstandigheden niet verder dan Iran gekomen. Aan dat avontuur heb ik een voor die tijd behoorlijke schuld overgehouden. Dus moest ik wel na terugkomst snel gaan werken.

Werkzaamheden:

1) Ik heb 2.5 jaar in het Unilever Research lab in Vlaardingen gewerkt in de afdeling Biochemie. De afdeling hield zich bezig met, niet onverwacht, onverzadigde vetzuren. Ik heb daar een histochemische methode ontwikkeld en geprobeerd een doorstroom enzymreactor te bouwen waar enzymen aan een drager gekoppeld werden, die onverzadigde vetzuren omzette in prostaglandines. Met een collega nog een co-enzym gevonden. We mochten dit werk niet publiceren, omdat dit de concurrentie op weg zou kunnen helpen.

2) Bij Unilever merkte ik dat voor hen R&D feitelijk meer een hobby was, die goed stond in de jaarverslagen, dan dat het tot de kernprocessen van het bedrijf behoorde. Ik heb in 1972 ontslag genomen om met mijn vrouw weer eens te proberen een wereldreis te maken. Dat is redelijk gelukt. Over land zijn we tot Bali gekomen. Daarna, na 10 maanden op reis te zijn geweest, had ik het gevoel dat ik weer moest gaan werken, want anders zou ik nooit meer een regulier bestaan kunnen leiden.

3) Terug van de wereldreis heb ik van 1973-1977 een promotie-onderzoek gedaan op de Medische Faculteit van de Erasmus Universiteit, afdeling biochemie 2. Het ging over het regel-mechanisme van de testosteronproductie in Leydig cellen.

4) Na mijn promotie kwam ik tot de conclusie dat ik het bedrijfsleven spannender vond dan de Universiteit. Na mijn ervaringen met de levensmiddelen industrie heb ik gesolliciteerd bij de pharma-industrie en ben gaan werken bij Philips Duphar op de afdeling Farmacologie. Na enkele jaren als groepsleider gewerkt te heb (receptor binding) vond men dat men naast specialisten ook breed georiënteerde mensen nodig had en mocht ik me gedurende twee jaar op verschillende labs in Nederland, België en Duitsland bekwamen in de Farmacologie. Bij terugkomst kreeg ik de rol van Monitor. Er werd van me verwacht dat ik op grond van literatuur nieuwe mechanismen bedacht voor nieuwe typen geneesmiddelen. Ik heb een stuk of 6-7 van die mechanismen bedacht en daarop zijn screenings-programma's gestart. Geen hiervan heeft een nieuw genees-middel opgeleverd, wat in de pharma niet raar is. Daarna ben ik nog een paar jaar hoofd van de secties cardiovasculaire en gastro-intestinale farmacologie geweest. Aangezien het me steeds duidelijker werd dat de kans op ontwikkelen van een nieuw geneesmiddel zeer laag is en bij succes deze meestal pas op de markt komt wanneer je bijna met pensioen bent, ben ik geswitcht van de humane pharma hoek naar de veterinaire hoek. Ik heb 4 jaar een zeer kleine afdeling veterinaire farma en voedingssupplementen geleid. Hier is inderdaad een voor de veterinaire wereld "blockbuster" uit voortgekomen.

5) Toen ik een advertentie in Intermediair tegenkwam waar men een hoogleraar bedrijfskunde in het bijzonder technologie aan de faculteit bedrijfskunde van de EUR vroeg en ik dacht dat ik redelijk aan het profiel voldeed, heb ik gesolliciteerd en werd aangenomen. Ik dacht dat de faculteit bedrijfskunde erg dynamisch zou zijn en me veel kontakten in het bedrijfsleven zou opleveren. Dat viel tegen.

6) In 2001 heb ik daarom een bedrijf opgericht, genaamd Inpaqt. Dit is een softwarebedrijf dat tools ontwikkelt voor het bedrijfsleven om sneller en effectiever te innoveren. Mijn leeropdracht heb ik in stapjes teruggebracht van fulltime tot 0 in 2008. Ik ben nog steeds fulltime met dit bedrijf bezig. Ondernemen is weer een heel ander vak, dat je in de praktijk moet leren. Na veel ups en downs ben ik nu bezig nieuw aandeelhouderskapitaal aan te trekken. Uiteindelijk is het mijn

plan om er over 2-4 jaar helemaal uit te stappen en eindelijk eens echt met pensioen te gaan. Mijn vrouw vindt het nu wel eens genoeg en zou graag weer wat meer gaan reizen, zoals 40 jaar geleden.

7) Ondertussen hebben we twee kinderen grootgebracht, een jongen en een meisje. De jongen hoopt binnenkort af te studeren als Werktuigbouwkundige aan de TUD en het meisje (jonge vrouw inmiddels) is klinisch psychologe.

Overigens hebben mijn beide *hobby's* nog steeds met biologie te maken, namelijk wandelen in de natuur, waarmee ik met mijn kennis over planten en dieren nog steeds mijn omgeving versted doe staan. Echter deze kennis is in vergelijking met de anderen van ons biologiejaar ongetwijfeld zeer laag. En de andere hobby is tuinieren, waarmee ik iedereen met mijn palmen (een van 10 meter hoog), citroenboom en mimosa de ogen kan uitsteken.

LUCIEN JONCKERS

Den Haag, 15 september 1944

Evengoed had het in 1963 archeologie, Nederlands of een ingenieursstudie kunnen worden, ofschoon het eerste lied dat ik schreef, wel over een veldbioloog ging. Door de enthousiaste lessen over de nieuwste ontwikkelingen binnen de biologie, zoals het DNA, gegeven door de jonge, tijdelijke vervanger van mijn plotseling overleden biologiedocent aan het Haagse Sint Jans-college, ging de knop in het eindexamenjaar echter definitief om. Biochemicus zou ik worden, maar het werd ethologie

(paradijsvis — hoe vertel je dat je nazaten), ecologie (sluipwesp) en theoretische biologie, waaraan ik het enige door mij gepubliceerde biologische artikel dat alle ecologen, systematici en evolutiebiologen gelukkig had moeten maken, dank. Niet vaak, maar tot mijn verrassing tamelijk recent nog geciteerd.

Na het doctoraal in 1971 werd bewust gekozen voor het voortgezet onderwijs, waarin ik uit financiële overwegingen al werkzaam was (Dalton Lyceum, Den Haag) en dat mij was gaan boeien. Bovendien zag ik de academische wereld waarin ik bij de keuze voor onderzoek terecht zou komen, niet meer zo zitten. En in het onderwijs vergrijs je niet...

Binnen mijn werkkringen in Rijswijk (Lodewijk Makeblijde College) en op het laatst Den Haag (TMOC/Terra College/ SG Den Haag Zuid-West) heb ik het geluk gehad steeds wat anders te kunnen doen. In 1976 werd ik conrector, later locatiedirecteur en plv. rector. Naast biologie gaf ik ook informatica (van Eke geleerd) en was ik remedial teacher dyslexie. Verder hield ik mij o.a. bezig met buitenschoolse activiteiten, kwaliteitszorg, prognoses, roosters en personeelszaken.

Tot mijn gehoor het begaf ben ik altijd les blijven geven, ook al beperkte zich dat op den duur vanwege mijn taken tot één klas. Het biologisch onderzoek heb ik overigens altijd wel gemist. Eind 2005 ben ik met FPU gegaan.

Naast het reguliere leven ben ik nog bezig geweest met het schrijven van liedjes en toneelproducties, genealogie, pianolessen en de laatste kwart eeuw ook met de scherm sport in al zijn facetten.

Wat de studie mij heeft opgeleverd naast een leuke tijd met jullie (incl. Anus Loquax, Prikkebeen en het Kameleon)? Allereerst de uitmuntende, brede basis, die ons werd bijgebracht, observeren, inzicht in gedrag en het systeemdenken, dat me in de communicatie met anders opgeleiden helaas wel eens opbrak.

En verder de liefde voor Corrie en de rest van de natuur. Frank, studievriend vanaf het eerste uur, ben ik eeuwig dankbaar voor zijn rol in de beslissende blind date, die tot stand kwam tijdens het 2^e jaars genetica (jazeker)-practicum.

Wij hebben getracht om onze belangstelling voor de flora en fauna rondom ons, evenals die voor oude kerkjes, musea e.d. over te brengen op onze twee zoons, Arjan (1971) en Ivo (1974). Dat is maar gedeeltelijk gelukt (herkenning?), qua studierichting in ieder geval niet. Bij de vier kleinkinderen ligt dat anders. Van

de oudste twee (8 jr en natuurlijk door opa en oma allang Ranger gemaakt) is Naturalis al jaren de favoriet naast de dierentuin. Eén wil er zeker bioloog worden.

JAN JONKMAN†

Lisse, 15 oktober 1944 – 15 januari 1985
Fioretti College, Lisse

Jan (Joannes Cornelis Maria Jonkman) ging naar de lagere school in Lisse en Sassenheim, deed daarna HBSb en begon in 1963 met zijn studie biologie in Leiden. Op 19 september 1967 deed hij kandidaats K' en zijn doctoraal op 21 april 1970 met als doctoraalvakken: Oecologie van de rode bosmieren *Formica polyctena* en *Formica rufa* bij Prof.dr. K. Bakker, Fysiologie van haemocyanine van *Homarus gammarus* bij Prof.dr. H.P. Wolvekamp en Methodologie van wetenschap en logica bij Prof.dr. G. Nuchelmans. In die periode gaf hij ook les aan het Haagsch Lyceum (1967–1968), het Aloysius College (1968–1969), beide in Den Haag, en de Rembrandt Scholengemeenschap in Leiden (1969–1970). Ook doceerde hij nog enkele maanden biologie aan de Hugo de Groot Scholengemeenschap in 1974.

Van 1970–1974 was hij assistent-deskundige bij UNESCO in Asuncion, Paraguay en verbonden aan het Instituto de Ciencias Básicas van de Universidad Nacional de Asunción waar hij assisteerde bij het opzetten, organiseren en uitvoeren van onderzoek naar bladsnijdermieren in Paraguay. Het onderzoek

verricht in deze periode werd tot een proefschrift verwerkt. Een van de hoogtepunten van het onderzoek in Paraguay was het stap voor stap uitgraven van een enorm nest van blad-snijdermieren. Ook slaagde hij er met zijn diplomatieke gave in luchtfoto's van de Paraguayaanse luchtmacht los te krijgen, waardoor hij de ontwikkeling en verspreiding van bladsnijdermierennesten kon bestuderen.

Vanaf 1974 was hij aangesteld bij het bureau van de Technisch-Wetenschappelijk Attaché van Hare Majesteits Ambassade in Washington DC, Verenigde Staten, speciaal belast met milieu- en gezondheidszaken. Na terugkomst in Nederland is Jan is gaan werken bij VROM en was daar betrokken bij projecten die te maken hadden met drinkwater en duurzaamheid.

Jan was in 1969 getrouwd met Irene Sonnevile (secretaresse van prof. Wolvenkamp; overleden in 2008) en had twee kinderen, Erik (1971), inmiddels zorgondernemer, en Moniek (1973), nu lerares Engels in het Voortgezet Onderwijs en moeder van twee zonen (Sybren en Harmen). Jan maakte jarenlang bloemenmozaïeken in de bollenstreek en ook was hij een enthousiast schilder. In 1978 werd in Washington bij Jan een hersentumor geconstateerd, waaraan hij is geopereerd. Twee maanden bestraling volgden. Hij overleed op 15 januari 1985.

JOOP VAN LENTEREN

Van links naar rechts: Moniek, Irene, Jan en Erik Jonkman

ROB KRAMER

Den Haag, 29 juni 1946
Zuiderpark HBS Den Haag

Belangstelling voor biologie: Wie zorgde voor de kiem? Was het tijdens de schoolvakanties Wika Rijks die op camping 'het Grote Bos' excursies leidde en vertelde over rode bosmieren of was het op de middelbare school de biologieleraar die er met leerlingen een tuimelaar ontleedde? Dat laatste was wel de start van een eigen schedelverzameling en veel winters strand-

bezoek. Thuis was de keuze meer voor techniek, het leerde ook mij mijn handen te gebruiken.

Studie: doctoraalvakken, dieroecologie (spitsmuizen Meijndel); plantensociologie (mycosociologie struik- en kraaiheide); zintuigfysiologie (smaakproeven poten blauwe vleesvlieg)

Werkzaamheden: **1970–1973** ZWO biologisch station Wijster. Onderzoek mycosociologie van dennen-, sparren- en larix-bossen. De stormramp van herfst 1973 maakte eind aan veel proefvlakken en was aanleiding voor gesprekken over alternatief bosbeheer en de realisatie van enkele mogelijkheden. Naast werk betrokken bij Milieuraad Drenthe (ruilverkavelingen, recreatieprojecten, wegenaanleg). Veel geleerd over wetgeving, milieu en agrarische sector mede door wonen tussen agrariërs en vlakbij de VAM. Het beperkte aandachtsveld en een klein onderzoeksstation bleek niet mijn toekomst. Eind 1973 kwam het einde aan de ZWO-plaats zonder promotie en was er al crisis onder de biologen.

1973–1974 Terug naar Leiden voor een TAP-plaats bij Dierfysiologie en via Johannie van der Molen ontmoette ik Harrie Wals (toen ook betrokken bij IVN) en kreeg als eerste 'echte' bioloog in 1974 de kans in dienst te komen bij de Haagse School- en Kindertuinen.

1974–1993 Gemeente Den Haag: School- en Kindertuinen; Dienst Groenvoorzieningen en Milieueducatie; toen Dienst Stadsbeheer. Van een dienst met 65 werknemers naar 1600 werknemers. In 1975 startte ik in Meijndel. De taak: allereerst het opzetten van een educatief programma, waarop schoolklassen konden intekenen voor een halve of hele dag. Later uitgebreid met het opzetten van tentoonstellingen in het bezoekerscentrum Meijndel, het schrijven van natuurspaden, het leiden van excursies voor allerlei groepen. 10 jaar lang verzorgde ik samen met een collega jaarlijks ook zes puzzeltochten in andere Haagse groengebieden. Wellicht

daardoor in al die jaren wel een record aantal kinderen en volwassenen de natuur in gekregen en hopelijk hen ook de ogen en oren kunnen openen voor wat daar te zien en te beleven valt. Naast het biologische bleef er belangstelling voor het maatschappelijke en het milieu. Medezeggenschap via vakbond en ondernemingsraad, daarnaast Ecoteam en Haags Brundlandt-platform. Ook actief voor IVN en soms nog allerlei andere zaken. In 1993 bleek het educatief werk in Meijndel de Haagse politieke bezuinigingsproef niet te doorstaan.

1993–2007 Duinwaterbedrijf Zuid-Holland (nu Dunea). Mijn opgedane ervaring en kennis op het terrein van recreatie bleek voor het Duinwaterbedrijf een goede achtergrond om daar als beleidsmedewerker aan de slag te gaan. Recreatieve herinrichting van Meijndel met alles wat daarbij hoorde aan infrastructuur, nieuwe milieueisen voor waterwingebieden, Natura 2000. Er is, zij het soms met hobbels en lange adem, heel wat veranderd, maar nog is niet alles afgerond. Kennis gemaakt met het (politiek, ambtelijk en maatschappelijk) krachtenveld waar beslissingen en toezeggingen op een soms eigen manier geïnterpreteerd moeten worden.

Persoonlijke informatie: Nu terugkijkend op loopbaan en veranderingen in natuur en milieu ben ik tevreden over het werkzame deel (intensief, maar afwisselend en vaak dankbaar). Natuur zit volgens mij nog steeds in de hoek waar de klappen vallen. Biologie versus economie: natuur als verkoopargument doet het goed, maar het werkt zeker niet als breekijzer. Natuur 'kost' geld, het maatschappelijk belang is niet duidelijk genoeg. Het lijkt zeker nu of men er ook minder oog voor heeft. Verschraling mede door schaalvergroting gaat door. Het landschap verliest kleur en variatie.

In 1976 getrouwd met Judith. Zij zorgt voor het creatieve element: beeldhouwen, schilderen, fotoboeken. Drie kinderen: zoon Arvid (35) maritiem officier nu werkzaam energiesector, Merlijn dochter (33) voeding en gezondheid (Wageningen) nu opleiding radiodiagnostiek, Nicole dochter (31) sociaal pedagogische hulpverlening nu op zorgboerderij werkzaam.

Persoonlijk denk ik dat we op onze kinderen wel iets van onze houding en belangstelling voor de eigen omgeving hebben kunnen overdragen. Niemand is iets rechtstreeks met biologie gaan doen. Van de nu 3 kleinkinderen (3, 2 en 0 jaar) valt nog niet te zeggen waar de belangstelling naar uit zal gaan. Voorlopig genieten we van het opgroeien en leggen dat vast. Na lichamelijke revisie in 2011 (hart en darmen) nog wekelijks

sporten voor conditie. Verder is er een huis dat onderhoud vergt en een tuin en een bruikleen groentetuin. Af en toe op reis meestal naar kusten: Scandinavië en kleinere (nu vooral Griekse) eilanden in Middellandse Zee. Landschap, cultuurhistorie en paddenstoelen hebben (ook in Meijndel) nog steeds aandacht.

JOOP VAN LENTEREN

Maasdijk, 8 mei 1945

Vlaardingen Groen van Prinsterer Lyceum

Belangstelling voor biologie. Wilde eerst timmerman worden (werkte vaak in timmerwerkplaats van een familielid en herinner me nog steeds het vakmanschap en de heerlijke houtgeur), daarna electronicus, maar m'n vader stimuleerde middelbare school af te maken. In laatste jaar op lyceum boeide biologie-onderwijs me zo dat ik mijn keuze wijzigde. Motivatie op dat moment niet

zozeer evolutie, maar meer het begrijpen van functioneren van leven.

Studie (1963-1976): kandidaats biologie k', keuzevakken elektronenmicroscopie, plantenanatomie en dierenoecologie. Vervolgens promotieonderzoek tijdens aanstelling als medewerker op vakgroep dierenoecologie, promotie in 1976 (populatie dynamiek en gedragsecologie van sluipwespen).

Werkzaamheden:

1970–1983. Onderzoek en onderwijs in Leiden. Tijdens mijn puur wetenschappelijk onderzoek aan sluipwespen ontwikkelde zich

belangstelling voor milieuproblematiek in het breed (stond aan de wieg van de werkgroep milieubeheer Leiden) en meer specifiek op gebied van niet-chemische gewasbescherming met behulp van natuurlijke vijanden. Samenwerking met proefstation voor de glastuinbouw in Naaldwijk, met diverse instituten in Wageningen en de firma Koppert Biosystems (nu de grootste commerciële producent van natuurlijke vijanden ter wereld, niet mijn verdienste natuurlijk!) leidde tot snelle toepassing van biologische bestrijding in Nederland.

1976–1977. Post doc aan Universiteit van California, Riverside, USA

1981. Sabbatical aan Universiteit van Massachusetts, Amherst, USA

1983–2003. Hoofd vakgroep Entomologie Wageningen Universiteit. Beheer, onderzoek, onderwijs. Naast het beheren van een vakgroep (gebouw, financiën en personeelszaken voor ongeveer 90 medewerkers, het ontwerpen van onderwijs- en onderzoeksprogramma's en het aanvragen van onderzoeksbeurzen) heb ik de afgelopen 40 jaar onderzoek verricht aan insectengedrag, populatiedynamiek en het ontstaan plaagsituaties, aan biologische bestrijding van plagen en aan milieuvriendelijke en duurzame landbouwmethoden. Gedurende de aanstelling in Wageningen heb ik veel gereisd in verband met onderzoeksprogramma's in de tropen die werden gefinancierd door het Ministerie van Buitenlandse zaken en vaak wetenschappelijk begeleid door Wageningen Universiteit. Ook ben ik regelmatig op missie geweest voor de wereldvoedselorganisatie (FAO) en andere internationale organisaties die zich met entomologie of plaagbeheersing bezig houden. Daarnaast vervulde ik gasthoogleraarschappen in China, Italië en Brazilië.

1989 en 1992. Sabbaticals aan Universiteit van California, Riverside USA

1997–2011. Jaarlijkse sabbaticals van 4 maanden aan Universiteit van Perugia, Italië.

2011–heden. Jaarlijkse sabbaticals van 4 maanden aan Federale Universiteit van Lavras, Minas Gerais, Brazilië.

2003–heden. De laatste 10 jaar heb ik diverse bestuursfuncties binnen de Internationale Organisatie voor Biologische Bestrijding vervuld (IOBC-Global) en werkte ik voor de Europese Voedselautoriteit (EFSA). Sinds juni 2010 ben ik met pensioen, maar ik heb nog enkele promovendi in Wageningen en Brazilië,

verzorg onderwijs en werk nog voor IOBC (vice president) en EFSA (vice voorzitter van het Panel for Plant Health).

Persoonlijke informatie. Terugkijkend op mijn werk en privéleven levert dat voor mij een positief beeld op, met als grote uitzondering het verdriet over het overlijden van mijn vrouw Marianne Bergeman in 2008. Ondanks dat verdriet kan ik niet anders dan bijzonder tevreden en dankbaar zijn. Ouders die je de kans hebben gegeven de beste opleiding te volgen en dat ook stimuleerden. Een fantastische middelbare schooltijd, een fijne studie, een lieve vriendin/vrouw, geweldige kinderen (Pjotr, 1971 en Camiel, 1973), prettige familie, veel goede vrienden in binnen- en buitenland, en een heerlijk beroep met veel reizen, veel interessante contacten in allerlei landen, steeds weer nieuwe mensen, waaronder veel jonge studenten die je regelmatig kon motiveren voor milieuvriendelijke landbouw en een schoner milieu te gaan werken. En als je dan ook nog de toepassing van je eigen onderzoek in de praktijk ziet mag je je gelukkig voelen. Kortom, ik zou mijn leven niet over willen doen en het ook met niemand willen ruilen: het was en is nog steeds mooi, en dat is mede het resultaat van het ontmoeten van mijn nieuwe partner, Vanda Bueno.

PIETER VAN DER LINDEN

Leiden, 20 oktober 1944

Rembrandt-Lyceum te Leiden. 1957-1963. Ik slaagde als eerste leerling van de nieuw opgezette afdeling Gymnasium voor het diploma β , en tevens als enige leerling van mijn klas, 6B, die overigens uit twee personen bestond.

Motivatie/Belangstelling voor biologie-studie: In mijn jonge jaren wou ik altijd onderwijzer worden, op het gymnasium wou ik leraar Aardrijkskunde worden, mijn lievelingsvak. In de bovenbouw kregen we dat niet meer, maar wel Biologie. Ik werd gegrepen door de geheimzinnige wereld van de hormonen, en op dat gebied zou ik onderzoek willen doen, dacht ik toen.

Welke studie moest ik kiezen, Medicijnen of Biologie? (Als Biomedische Wetenschappen toen zou hebben bestaan, zou ik dat gekozen hebben) Het werd Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen, K'. En zo kwam ik erbij in 1963. Het eerste college was Plantenanatomie, op 4 oktober. Dat heb ik gemist, in verband met de voorafgaande feestdag. (Een veeg teken, zult u zegen).

Studie: Ik heb een half jaar bij Dullemeijer gewerkt aan de kaken van lipvissen, en een half jaar bij Peter Harkes aan de wortel van *Avena sativa*. Ik was vijf seizoenen studentassistent bij Algemene Plantkunde en verzorgde het practicum Plantenanatomie voor biologen, geologen en biochemici en farmaceuten.

Werkzaamheden: Na mijn doctoraal (november 1971) moest ik in militaire dienst, lichting 72-1. Daarna heb ik een jaar op een TAP (tijdelijke arbeidsplaats) gewerkt bij de vakgroep Morfogenese (op Botanie), aangevoerd door Kees Libbenga. In dat jaar werd het mij duidelijk, dat onderzoeker niks voor mij was, hetgeen de vakgroepvoorzitter uiteraard niet ontging. Hij heeft mij toen mij eerste baan als leraar bezorgd op de ROS, de Rijnlands Oegstgeester Schoolgemeenschap, in 1975. Ik vond het vanaf de eerste minuut leuk. Na een jaar kon ik een volledige betrekking krijgen op het Thomas Morecollege in Den Haag. De daaropvolgende 30 jaar heb ik de groei, bloei en volledige onttakeling van mijn school meegemaakt, het laatste na fusie met zes scholen. In 2005 kon ik onverwacht met vervroegd pensioen, welke kans ik met beide handen aangreep. In 2006 werd ik vrijwilliger bij Naturalis, toegevoegd aan de Educatieve dienst, hetgeen ik zonder overdrijving een droombaan kan noemen.

Persoonlijke informatie Getrouwd met Ingrid Narain; 1 zoon, 1 kleinzoon, 1 kleindochter. Agnost, geen dag zonder Bach, PVDD, medio tutissimo ibis, weinig mededeelzaam.

JAN LUPKER

Vlissingen, 2 februari 1946

Rijks-HBS Vlissingen, eindexamen in 1963

Motivatie. Eerste contact met de biologie was via de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJN) waarvan ik op de HBS een actief lid was.

Lang geaarzeld over welke studierichting te kiezen. De school verwachtte scheikunde, maar ik dacht eventueel aan talen (wat toen een gymnasiumdiploma vereiste), psychologie of biologie. Het werd uiteindelijk biologie, mede doordat ik nogal wat mensen uit mijn NJN periode kende die dit studeerden.

Studie: biologie dus in 1963, kandidaatsexamen (k') in mei 1967. Doctoraalexamen in maart 1970 met als hoofdvakken biochemie (Prof.dr. Leen Bosch) en microbiologie (Jos Wessels en Prof.dr. A. Quispel).

1970–1974 Promotie onderzoek op Biochemie in Leiden (Prof.dr. Leen Bosch): Isolatie en karakterisering van *E. coli* mutanten gestoord in de eiwitsynthese. Promotie maart 1974.

1974–1980 Wetenschappelijk medewerker op «Physiologische Scheikunde», Medische faculteit Leiden bij Prof.dr. Lex van der Eb. De grote stap: prokaryoten naar eukaryoten. Onderzoek aan de identificatie van de eiwitten die gecodeerd worden door de transformerende genen van oncogene virussen zoals Adenovirus en SV40.

1981–1983 De industrie! (en Frankrijk). Groepsleider bij “Institut Pasteur Production” (51% Pasteur-Fondation en 49% Sanofi) in Garches (voorstad van Parijs). Research met doel de productie van recombinant eiwitten in dierlijke cellen *in vitro*.

1983–2010 In 1983 met de hele equipe van Garches naar Toulouse. Zelfde mensen, zelfde organisatie, maar steeds nieuwe namen aan de poort: Elf Bio-Recherches, Sanofi-Elf Biorecherches, Sanofi Recherches, Sanofi-Synthélabo Recherches, Sanofi-Aventis Recherches & Développement. Werk evolueert van research aan recombinant eiwitproductie naar moleculaire farmacologie. De groep telde op z’n top 25 personen.

In **1990** medeoprichter van “ACTIP” (Animal Cell Technology Industrial Platform), een associatie van Europese bedrijven die belang hebben (direct of indirect) in genexpressie in dierlijke cellen en de productie van recombinant producten op industriële schaal. Doel was om advies aan de EC te geven, dit werkte vooral in het begin heel goed. ACTIP bestaat nog steeds.

Mei 2010 Pensioen. (Sanofi Toulouse nu gewikkeld in allerlei soorten van reorganisaties, sluitingen enz)

Persoonlijke informatie. Het eerste studiejaar was niet makkelijk; verlegen jongetje van net 17 uit de provincie. Vooral de “klassieke” biologie vakken en de eindeloze practica waren moeilijk. Scheikunde en natuurkunde gingen beter. Volgende jaren verliepen beter en prettiger. Nooit spijt gehad van de relatief klassieke (voorkandidaats) opleiding. Daarna, vooral in de industrie, erg multidisciplinair gewerkt met chemici, fysici, farmaceuten, wiskundigen, automatiseringsdeskundigen enz. Altijd gevonden dat de biologische benadering - het leven centraal te stellen - de beste was (bevooroordeeld?).

Getrouwd in 1977 met Mieke Wille (elkaar op het werk leren kennen). Interessante verandering was de verhuizing naar Frankrijk (2 jaar was de bedoeling). In het begin problemen met de taal en de verandering van land. Maar de eerste paar jaren boeiend, soms niet makkelijk, maar met groot jeugdig enthousiasme doorgekomen. De eerste vijf jaar in Frankrijk behoren zeker tot mijn creatiefste periode.

Onder de zon van Zuid-Oost Frankrijk zijn onze zoons in Toulouse geboren: Maarten (1984), ingenieur geoloog gepromoveerd op een geo-chemisch onderwerp, werkt nu aan de ETH in Zürich. Arthur (1986) heeft een klassiek Franse

opleiding, “prepA” en daarna Business School in Lille. Woont nu in Amsterdam en werkt bij LVMH.

Vaak wordt ons gevraagd waarom we niet terug naar Nederland zijn gegaan, maar op het moment dat ik terug wilde zag Mieke het niet zo zitten en visa versa! Wel twee maal bijna terug, tot op het zetten van de definitieve handtekening! We wonen nu nog steeds met veel plezier in Castanet-Tolosan een stadje op zo’n 15 km van Toulouse.

ROY PANDAY

Paramaribo, 30 juli 1944

Algemene Middelbare School, Paramaribo, Suriname

Belangstelling voor biologie: Ik was uitermate geboeid door de vraag hoe het leven ontstaan is, de evolutie, het menselijk lichaam, het ontstaan van kanker, kortom fundamentele levensvragen.

Studie (1963–1970): In juli 1963, kort na het behalen van het middelbare school diploma, raakte ik in Suriname betrokken bij een verkeersongeluk waardoor ik met een schedelbasisfractuur in het ziekenhuis moest worden opgenomen. Dat was de reden dat ik pas in november 1963 met de studie biologie in Leiden kon starten. Gelukkig heb ik desondanks het eerste jaar gehaald o.a. dankzij Piet Heinsbroek die mij zijn collegediktaten ter beschikking stelde. Mijn doktoraalonderwerpen waren parasitologie en plantenfysiologie. In 1970 studeerde ik ‘cum laude’ af.

Werkzaamheden: Mijn arbeidzame leven is in drie steekwoorden samen te vatten: onderwijs, onderzoek en management.

1970–1971: Ik begon als leraar bij het middelbaar onderwijs aan het Mr. Dr. J.C. de Mirandalyceum te Paramaribo.

1971–1974: Overheidsbioloog in dienst van het Centraal Laboratorium te Paramaribo, waar ik onderzoek deed op het gebied van medische entomologie (muskieten) en arbovirologie. Om mij op deze gebieden te bekwamen heb ik stages gevolgd in o.a. het 'Institut Pasteur' te Cayenne, het 'Trinidad Regional Virus Laboratory' te Port of Spain, het 'Gorgas Memorial Laboratory' te Panama City en het 'Florida Medical Entomology Laboratory'.

1974: Promotie op het proefschrift: *Mosquito ecology in relation to the transmission of pathogens in Surinam*.

1974–1975: Docent 'medische biologie' in dienst van de faculteit der Medische Wetenschappen van de Universiteit van Suriname.

1975–1983: Hoogleraar in de medische biologie aan de Faculteit der Medische Wetenschappen van de Universiteit van Suriname. Ik werd gekozen in het faculteitsbestuur waar ik verschillende functies bekleedde. Ten tijde van de decembermoorden in 1982 was ik decaan van de medische faculteit en moest ik uitwijken naar Nederland waar ik politiek asiel verkreeg dat later werd omgezet in het Nederlanderschap.

Omdat ik inmiddels gespecialiseerd was in medische biologie van de tropen, was er hier in Nederland weinig aansluiting op mijn vakgebied.

1983–1984: Wetenschappelijk hoofdmedewerker op de Afdeling anthropogenetica van de faculteit der geneeskunde van de Erasmus Universiteit te Rotterdam.

1984–1989: Actief in de Raad voor de Bevrijding van Suriname.

1989–2005: Hoofd van het bureau Intercultureel Onderwijs van de gemeente Den Haag. Onderwijs en onderzoek behoorden toen tot het verleden en mijn hoofdtaak was nu 'management'. Ik kreeg er later nog managementfuncties bij op de gebieden materiaalontwikkeling en onderwijsbegeleiding.

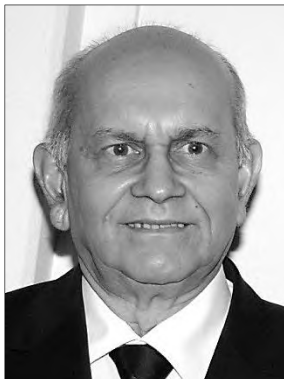
2005–2009: FPU (pre-pensioen)

2009–heden: pensioen

2009–2011: Directeur van het Medisch Wetenschappelijk Instituut van de Universiteit van Suriname waar het preklinisch deel van de artsenopleiding is ondergebracht en medisch-biologisch onderzoek wordt verricht.

Persoonlijke informatie: Met Miep heb ik drie prachtige dochters en zes kleinkinderen waar ik nu met volle teugen van geniet.

Verder ben ik een enthousiast bridger en ben ik ook bezig met een zelfstudie Hindi.

FRANK VAN DER PLAS

Haarlem, 2 februari 1945

Nederlandsch Lyceum, Den Haag

Het zat er al vroeg in. Nog maar net drie jaar ontdekte mijn moeder een kluit wormen vrolijk kronkelend over de rand van een kiepauto boven op mijn opklapbed. Vanaf dat moment kon je bij ons thuis niet argeloos een luciferdoosje openen. De kans was groter dat er een beest uitsprong of zoemde dan dat je er lucifers in aantrof. Maar mijn ouders steunden me in deze

“dierenliefde”. Mijn vader als NJN-er van het eerste uur en mijn moeder die talloze schepnetjes maakte van vitrage. Een schepnet hoorde bij mijn standaarduitrusting als ik niet naar school ging. Later kwam daar een zijtas met allerlei potten met of zonder luchtgaatjes, slangenzakken etc. bij.

Op “Het Nederlandsch Lyceum” werd ik erg gestimuleerd door de bekende bioloog Lodewijks en ik was gedurende mijn hele schooltijd actief in de “Nat.His.Club”. Aanvankelijk wilde ik dierenarts worden maar ik kon niet tegen bloed, althans als er over dat soort zaken werd gesproken. Dan maar biologie maar tijdens een voorlichtingsdag januari 1963 gooide prof Karstens roet in het eten door te stellen dat een 10 voor biologie maar daarnaast slechte cijfers voor de exacte vakken geen kans op succes voor de studie betekende; en dat was nou net de lijst die ik had. Ik slaagde op het nippertje en waarschijnlijk heeft m’n

leraar biologie (tegen beter weten in) de vergadering voorgespiegeld dat ik biologie ging studeren en dus die wis-, natuur- en scheikunde niet zo nodig zou hebben.

Zo kwam ik in Leiden, had het geweldig naar m'n zin en door het tempo van leren aan te houden dat ik op de middelbare school had kwam ik het eerste jaar met meer dan de benodigde vakken door. De keuze tussen de richtingen K en K' kon ik niet maken, zodat ik besloot alle vakken in de meest uitgebreide vorm te doen. Januari 1967 haalde ik mijn kandidaats. Bij het LEPS van prof Hegnauer kon ik studentassistent worden, wat onder andere een maand veldwerk in Zwitserland inhield. Voor mijn onderwerpen koos ik voornamelijk veldwerk en dat was vaak buiten Leiden. Eerst op Terschelling een oecologisch onderzoek naar voedsel bij jonge zilvermeeuwen, dat liep niet lekker waarna ik een ander onderwerp in Meijndel deed: homing bij spitsmuizen. Voor het ethologie-onderwerp ging ik naar Texel. Echter, men had in Leiden de problemen die zich in het veld kunnen voordoen nogal onderschat zodat toch maar besloten werd het aan te vullen met experimenten in de kunstmatige sloot op het lab aan de Kaiserstraat. Omdat het veldwerk afhankelijk was van seizoenen werden de gaten er tussen opgevuld met een onderwerp op het Herbarium, de bewerking van de familie Lemnaceae (eendenkroos) voor de flora Malesiana.

Werk. In januari 1971 studeerde ik af en was hierna een korte tijd werkeloos. Ik oriënteerde me op werk in het buitenland maar van geen van de banen vond ik de randvoorwaarden gunstig zodat ik toch maar snel mijn onderwijsaantekening haalde. Zo werd ik leraar aan twee laboratoriumschoolen één in Leiden en één in Delft. Na 2 jaar kwam ik volledig in Delft en werd belast met de opzet van de botanische richting in het HBO. Dit gaf mij de mogelijkheid veel praktijk te kunnen geven en bijbehorend veldwerk. Naast vele vrijwillige excursies werden elk jaar diverse cursussen gegeven op Texel maar ook in de Camargue en Zuid-Engeland. Voor het gemak zette ik daar met wat vrienden een stichting voor op (Stichting Axolotl) die behalve veel tenten, kookgerei etc. ook een aantal oude VW-busjes beheerde. Deze werden ook door andere studenten ge- en misbruikt. De kortere vakanties werden besteed aan deze excursies en cursussen, terwijl de langere schoolvakanties werden gebruikt voor eigen reizen.

Toen begin jaren '90 de school fuseerde en opging in de "Hogeschool Rotterdam en Omstreken", werd de botanische

richting opgeheven. Kort hierna verliet ik met een burn-out het onderwijs en verhuisde ik met Ineke en onze twee nog jonge kinderen naar Benneveld in Drenthe. Hier hadden we een boerderij, tevens dorpscafé gevonden. Dat café zagen wij tot verdriet van de dorpsbewoners niet zitten maar we konden in de grote voormalige koeienstal wel onze hobby's uitoefenen. We noemden onze locatie " 't Leitze Pleijn" en nu is dat een plek waar we een galerie hebben waar Ineke haar keramiek en glas exposeert en workshops geeft in glasfusen, ik mijn reisfoto's exposeer en soms hebben we een gastexposant. Daarnaast hebben we daar een flink antiquariaat (liever spreek ik van 2^e hands boeken). Verder besteden we de tijd aan verbouwen van de boerderij, een erg lang project (dat ik niemand kan aanraden!) dat ons nog steeds bezighoudt. Bij de boerderij is een flink stuk grond waar we een buurman met een shovel op hebben losgelaten om structuren als betonplaten voor kuilgrond etc. te verwijderen en allerlei heuveltjes en uitgravingen te maken. We laten het geheel min of meer gecontroleerd z'n gang gaan en hebben zo een gevarieerde "wilde" tuin. Voor ons als biologen is het heerlijk elk jaar weer wat anders te zien. Maar ook om tussen de verbouwings- en andere bezigheden door een wandelingetje te maken en steeds weer iets nieuw te zien, vogels, nesten, holletjes, insecten, uilenballen en ga zo maar door. Dat laatste doen wij dus voorlopig ook; we hoeven ons niet te vervelen.

BERT REGENSBURG

Den Haag, 16 juni 1946

Tweede Vrijzinnig Christelijk Lyceum (2eVCL): gymnasium

Belangstelling voor biologie: moeder had opleiding tuinbouwschool, vader ontdekte in 1952 vogels als hobby. In

jeugd vaak naar de Bosjes van Poot, Kijfhoek/Bierlap, Verversingskanaal en Scheveningse Haven-hoofden, Texel en Schouwen (duinen, schorren en inlagen). Later excursies naar parken en Meeuwenkolonie, De Beer (nu haven), Moerdijk (nu Shell) en de Knardijk.

Studie:(1963–1970) keuzevakken: electronenmicroscopie, biochemie en microbiologie. Studentassistentchap bij cursus Plantenfysiologie (Prof.dr. A. Quispel). In zomer 1969 samen met Jan Vreugdenhil Spitsbergen bezocht met aanbevelingen van prof. dr. Van Steenis en prof. dr. Brongersma en materiële ondersteuning van 's Rijksmuseum van Natuurlijke Historie en Rijksherbarium. Voor beide instituten biologisch materiaal verzameld en inventarisaties gedaan voor het Norsk Polarinstitut te Oslo.

Werkzaamheden: (Rijks-)Universiteit Leiden:

1970–1977 Promotieonderzoek (Vakgr.Biochemie, prof.dr. L. Bosch, Adenovirus-groep): “VA-RNA, een klein RNA specifiek voor Adenovirus”.

1977–1980 Voortzetting onderzoek als post-doc.

1980–1993 Lid van onderzoeksgroep MOLBAS (Vakgr.Biochemie, prof.dr.R.A. Schilperoort): stralingsdeskundige, financiën, inkoop / beheer materialen en apparatuur, PC-beheer, ondersteuning verbouwing, inrichting, verhuizing. Samen met deze groep verhuisde ik organisatorisch van de Subfaculteit Scheikunde naar de Subfaculteit Biologie.

1993–2005 Veiligheidsfunctionaris, Beheerseenheid Biologische Wetenschappen en Milieukunde (BBWM). Klanten: v.d.Klaauw Lab. (= Zoologisch Lab) (inclusief oude Sterrewacht), Botanisch Lab., Clusius Lab., Centrum voor Milieukunde (CML), Hortus Botanicus en Rijksherbarium (later NHN).

Werkterrein: veiligheid (waaronder straling, recombinant-DNA en biologische agentia), milieu (afvalstromen, Legionella), arbo (risicoinventarisatie, RSI, allergie), voorlichting, vergunning-aanvraag, begeleiding externe inspecties enz..

Persoonlijke informatie: Het studie begin was voor mij al een beetje een (Haagse) reünie: Frits, Marianne en Frank kende ik van resp. de lagere school, het lyceum en vogelexcursies /dansen.

Tijdens onze promotietijd maakten Jan Lupker en ik een trektocht in Nepal met een groep biologiestudenten en secretaresses van het Zoölogisch Lab. Tegenover de flanken van de Dhaulagiri kampeerden wij op grote hoogte. Op het Biochemisch Lab. kwam Tonny Tuïnk op mijn pad. Zij typte mijn proefschrift cameraklaar en voerde een groot deel van de beschreven proeven uit. Samen bezochten wij 3x Nepal, in 1978 trouwden we. We bleven beide bij de universiteit werkzaam, vanaf 1980 bij of voor de biologie of de faculteit. Tonny leidt momenteel als docent het Basispracticum, dat alle in Leiden aankomende studenten biologie hun eerste semester volgen.

Wij hebben drie zonen. Zij kunnen een mus van een spreekwond onderscheiden, maar doen verder weinig tot niets met biologie. Hun hobby's hebben/hadden vooral met water te maken: vissen, zwemmen, waterpolo, roeien enz. Vanuit hun eigen opleiding doen zij nu ook iets met water. Ralf specialiseert zich als uroloog, Taco studeert internationaal land- en watermanagement (onderzocht zout en kreken van mangroves in Bonaire) en Sven studeert Werktuigbouwkunde (bekeek o.a. boxkoelers van schepen). Alle drie zijn geïnteresseerd in muziek. Een nieuwe dimensie is onze kleinzoon, hij kan nog net niet lopen maar is druk bezig zijn omgeving te ontdekken.

Hobby's: Een nuttige en gezonde hobby is de volkstuin, die (vooral) Tonny en ik al bijna dertig jaar cultiveren. Een goede plek om de beslommingen van het werk af te schudden en om de kinderen te tonen waar boontjes, aardappels en wortels vandaan komen.

In Leiden werd in 1963 geen veldonderzoek aan vogels gedaan. Ik heb voor biochemie gekozen en de vogels als hobby gehouden. Vanaf 1963 kwam ik bij het Vogelpopulatieonderzoek Meijndel. Van 1973 tot ca. 1985 had ik de leiding van deze ongeveer 30 vrijwilligers. Dit is de langst lopende broedvogelmonitoring in Nederland (loopt sinds 1957).

Na mijn voortijdig vertrek van de universiteit (nog net ingehaald door een reorganisatie) ben ik weer meer naar vogels gaan kijken. Ik volg nu een aantal jaar in de Randstad de "exoot" Halsbandparkiet. Deze soort broedt hier 45 jaar met succes, wordt niet wettelijk beschermd en vormt een goede casus om te volgen hoe overheid, publiek en media omgaan met feiten, belangen, emoties en beeldvorming. Andere interesses: boeken, beeld en geluid, muziek, talen, historie, Scandinavië, arctische zaken, Himalaya.

LODEWIJK RIJFKOGEL

Rotterdam, 9 juli 1945
Grotius Lyceum, Den Haag

Al heel jong wist ik dat ik leraar wilde worden. Op het gymnasium (Grotius Lyceum in Den Haag) twijfelde ik over het studeren van Frans of biologie. Daarnaast speelde ik vanaf vijf jaar viool en vanaf tien jaar piano, maar mijn ouders wilden niet dat ik naar het conservatorium ging en uiteindelijk koos ik voor de biologiestudie (mede door de inspirerende lessen van mijn

oude biologieleraar Dr. Hofker). Daar heb ik geen spijt van gekregen hoewel de studie door allerlei afleidende zaken zoals zeilen, mijn goede vrienden, ons hondje Pablo, het kerkenwerk en viool spelen niet erg vlotte bij me. (Doctoraal onderwerpen: revisie van het geslacht *Securidaca* voor de Flora Malesiana op het Herbarium, submicroscopische morfologie van bloedcellen van *Sarcophaga*-larven op het laboratorium voor elektronen-microscopie t.b.v. het zoölogisch laboratorium).

Op mijn veertigste heb ik alsnog mijn doctoralexamen gedaan en heb juist tijdens dat laatste onderzoek heel erg genoten van het vak (concurrentie en predatie van

Drosophilasoorten door *Asobara* en *Leptopilina* op de afdeling ecologie van het zoölogisch lab).

Meer dan 35 jaar ben ik leraar biologie op het Rijnlands Lyceum in Wassenaar geweest en met 61 ben ik met FPU gegaan. In 1971 ben ik getrouwd met mijn Haagse liefde Marianne; we zijn verhuisd naar Wassenaar en wij hebben twee kinderen

gekregen: Marie-Louise en Christiaan. We hebben het door ziekte niet altijd gemakkelijk gehad maar zijn het er over eens dat we een heel goed leven hebben met elkaar. Ook zijn wij nu grootouders en dat ervaar ik weer heel anders dan toen onze eigen kinderen klein waren. We hebben heel veel gereisd (en zien mijn trouwe vriend Nico jaarlijks in Rome) en dat kon omdat we allebei in het onderwijs werkten. Tijdens mijn hele leven is muziek mijn grote passie geweest en na mijn pensionering speel ik nog dagelijks in allerlei verschillende verbanden. Het is voor mij heel bijzonder jullie weer te ontmoeten.

FRITS ROEST

Den Haag, 2 juni 1944

's-Gravenhaags Christelijk Gymnasium

Belangstelling voor biologie: vader had slagerij (bezoek aan het slachthuis leidde tot o.a. een schedel- en een embryoverzameling); hiernaast mateloos geboeid door reptielen, dinosaurussen/evolutie; ook had ik een hele goede biologieles op middelbare school. Ondanks mijn aanleg en belangstelling voor talen lag de biologie-studie dus voor de hand.

Studie (1963–1972), kandidaatsexamen K, doctoraalvakken: plantensystematiek (Herbarium), diermorfologie, visserijbiologie (RIVO, Rijksinstituut voor Visserijonderzoek, IJmuiden)

Werkzaamheden: Ontwikkelingssamenwerking. Direct na de studie begonnen als assistent-deskundige bij de Wereldvoedselorganisatie FAO

1972–1975 Kossoumeer in Centraal Ivoorkust: onderzoek aan vispopulaties in het door een stuwdam nieuw ontstane meer in de Bandamarivier.

1975–1981 Tanganyikameer in Bujumbura, Burundi: onderzoek aan pelagische visbestanden door bemonstering van de industriële visvangsten, verzamelen en interpreteren van visserijstatistieken, visserij-surveys op het meer, opleiding van lokale Burundese visserijbiologen. Regelmatige bezoeken aan visserijstations in de buurlanden Zaïre, Tanzania en Zambia in beginfase van een regionaal project op dit meer.

1981–1986 [Senior] visserijbioloog in een 22 landen omvattend project in het Oostelijk Centraal deel van de Atlantische Oceaan (van Marokko langs de Afrikaanse kust tot Congo), gebaseerd in Dakar, Senegal. Organisatie van stock assessment werkgroepen met vertegenwoordigers van alle voor de kust van West Afrika vissende naties (destijds naast Spanje en Portugal vooral de Oosteuropese landen: Oost-Duitsland, Polen, USSR, Roemenië, Bulgarije).

1986–2001 Senior visserijadviseur bij het Internationaal Agrarisch Centrum te Wageningen. Advisering over ontwikkelingsprojecten (identificatie, monitoring en evaluatie) voor nationale en internationale donoren, frequente reizen naar Afrika, Midden en Zuid Amerika, Azië en de Pacific. Tevens directeur van de eerste internationale visserijmanagement-cursus *Data handling for tropical fisheries management*, die samen met de Landbouwwuniversiteit werd gegeven.

2001–heden Freelance internationaal visserijadviseur. Haïti, West Afrika, Victoriameer, Myanmar/Birma, Tanganyikameer en vrijwilliger bij de organisatie van internationale conferenties over de Grote Meren van de Wereld (Tanzania, Ethiopië), redactieadviseur van internationaal vaktijdschrift.

Persoonlijke informatie. Terugkijkend op mijn studieperiode valt mij op hoe weinig gemotiveerd en onzeker ik vaak was voordat ik mijn uiteindelijke draai in de visserijbiologie vond. Ik ontdekte dit vakgebied toevalligerwijs bij het in het Nederlands vertalen van 'Vissen, deel 1' van de encyclopedie Grzimeks Leven der Dieren. De overstap naar IJmuiden was toen snel gemaakt.

Na de studie, in augustus 1972, trouwde ik met Ellen de Kievit. In november vertrokken wij naar Ivoorkust. Dochter Renske werd geboren tijdens ons verlof in 1974. Zoon Christiaan volgde na ruim vijf jaar 1979, nadat het tweemaal in een gevorderd stadium was misgegaan.

Inmiddels zijn de kinderen ook alweer groot. Renske is bedrijfskundige en Christiaan jurist. De appel is wat dit betreft dus wat verder van de stam gerold.

De uitbundigheid en variabiliteit van de Afrikaanse natuur was een dagelijkse inspiratiebron. Thans wegens oorlogen en andere ellende niet meer mogelijke langere tochten in Burundi, Rwanda en het spectaculaire oosten van Zaïre/Congo blijven in ons geheugen gegrift.

De verhuizing naar Senegal betekende een cultuuromslag. Niet alleen van provinciestedje naar wereldstad Dakar. Binnenvisserij werd zeevisserij, een gigantische schaalvergroting, die professioneel een enorme uitdaging met zich meebracht. Erg prettig hierbij was het werken in team- of werkgroepverband met mensen van veel verschillende nationaliteiten. Bij onze terugkomst in Nederland in 1986 streken wij neer in het relatief rustige Bennekom, tussen Ede en Wageningen, waarbinnen we tweemaal richting in de richting van het bos verhuisden. Voor mij begon toen weer een periode van heel veel reizen. Met toenemende ervaring word je steeds vaker gevraagd of geselecteerd voor evaluatiemissies, die minder prettig kunnen zijn wanneer een deelnemende projectpartner niet tegen objectieve kritiek blijkt opgewassen.

Hobby's: natuurwandelingen (nu bij IVN-Ede, waar ik ook redactielid ben van de Groene Gids), fotografie, genealogie, boekhistorisch en bibliografisch onderzoek (vooral 19^e eeuwse avonturenromans, bijv. Jules Verne, Karl May, die bij mij de belangstelling voor het reizen wekten). Ik ben voorzitter en medeoprichter van de Karl May Vereniging en archivaris van het Jules Verne Genootschap. Na mijn bypass-[hart]operatie heb ik de sportschool (in Ede) ontdekt, waar ik met veel plezier driemaal in de week train.

MARIANNE SAMSON-BOSHUIZEN

Naaldwijk, 10 mei 1944

Den Haag, Tweede Vrijzinnig Christelijk Lyceum, gymnasium β

Belangstelling voor biologie:

Mijn belangstelling voor biologie was gewekt door de boeiende lessen van biologieleraar Bob Entrop. Hij had een heus zeeaquarium in de klas. Ook gaf hij 'ontleed'-practica, die ik erg interessant vond. Wij mochten bij hem thuis zijn schelpenverzameling bewonderen (deze was de basis van het door hem later opgerichte

Zeemuseum in Scheveningen).

Studie(1963–1970): Hoofdvak: Dierenoecologie. Gastheerkeuze *Pseudeucoila bochei* (resultierend in publicatie in Netherlands Journal of Zoology); bijvakken 1) Plantenanatomie: Morfologisch /anatomisch onderzoek bol en broedbol *Ornithogalum caudatum* (resultierend in voordracht Kon. Ned. Botanische Vereniging en publicatie in Acta Botanica Neerlandica), 2) Dierenmorfologie: Ontwikkeling van vleugels bij *Drosophila melanogaster*.

Werkzaamheden:

1970–1973 Wetenschappelijk directiemedewerker Stichting voor Medisch Wetenschappelijk Onderzoek FUNGO /ZWO in Den Haag.

1976–1980 Cursusbegeleider en bestuurslid Vereniging VOS (Vrouwen Oriënteren zich in de Samenleving) Leiden. Deze vereniging organiseerde cursussen voor vrouwen met weinig kans op de arbeidsmarkt.

1980–1983 Ambtenaar Gemeente Leiden. Opstellen beleidsnota's Deeltijdarbeid en Vrouwenemancipatie.

1983–1986 Cursusbegeleider Vereniging VOS Leiden.

1986–1995 Diverse activiteiten op het gebied van tekenen /schilderen, ontwerpen/vormgeven en creatieve handvaardigheid. O.a. solotentoonstelling in de Openbare Bibliotheek Leiden.

1997–2001 Secretaris bestuur en mederedacteur contactblad bij het Overleg Gehandicaptenbeleid Leiden.

2001–2013 Redacteur (sinds 2003 eindredacteur) 'De Ketting', tweemaandelijks patiëntenblad Dwarslaesie Organisatie Nederland.

Persoonlijke informatie:

In 1968 ben ik getrouwd met Jan Samson. Hoewel wij beiden na ons afstuderen in Den Haag onze eerste baan hadden, zijn wij in Leiden blijven wonen. Wij kregen twee zonen: Daan (1973) en Koen (1975). Na de geboorte van Daan moest ik helaas stoppen met mijn werk bij FUNGO, aangezien er in die tijd nog geen kinderopvang was. Wel heb ik daarna in Leiden veel (deels onbetaalde) activiteiten verricht.

Beide zonen gingen na de middelbare school naar de Willem de Kooning Kunstacademie in Rotterdam.

Leed is mij niet bespaard gebleven. In 1996 liep ik onder zeer vervelende omstandigheden een lage dwarslaesie op. Na een revalidatieperiode van 9 maanden kregen Jan en ik ons leven weer aardig op de rails. We trokken er veel op uit met onze aangepaste bus en hebben veel gekampeerd in Frankrijk, Spanje en Portugal. We maakten lange 'wandel- en fietstochten' (ik met de handbike!) in de polders rondom Leiden. Ook hadden we veel plezier met rolstoeldansen en de jaarlijkse zeiltocht met een rolstoeltoegankelijke klipper.

Eind augustus 2007 werd bij Jan een ernstige ziekte geconstateerd; twee weken later is hij overleden.

Ik heb de afgelopen jaren veel steun gehad aan het redacteurschap van het landelijke patiëntenblad van Dwarslaesie Organisatie Nederland en de contacten die daaruit voortvloeiden. Het blad is door mijn inzet uitgegroeid van een zwart-wit blaadje tot een fullcolour tijdschrift. Met mijn biologische achtergrond kostte 't me weinig moeite om, in overleg met revalidatieartsen, in 'gewone taal' artikelen te schrijven over de medische aspecten van de dwarslaesie.

Momenteel ben ik bezig het eindredacteurschap over te dragen aan mijn opvolger. In deze tijd zijn de sociale media niet meer weg te denken bij de onderlinge communicatie tussen mensen met een dwarslaesie. Mijn, 20 jaar jongere, opvolger heeft daar, gelukkig, meer affiniteit mee dan ik!!

Ik verheug me erop meer tijd te krijgen voor activiteiten waar ik tot nu toe weinig aan toe kwam, zoals museumbezoek, schilderen, fotograferen, lezen en tuinieren. Verder ben ik nog steeds een actief rolstoeldanser en heb ik veel plezier van mijn drie kleinkinderen van 7, 3 en 1 jaar.

WIL SCHILTHUIZEN VAN DEUDEKOM

Delft, 29 maart 1945

Zuiderpark HBS (Zuid Larenstraat te Den Haag, nu Stevin Lyceum)

Belangstelling voor biologie:

Mijn moeder was altijd met planten bezig; verzorgen, stekken, enz. en we hadden altijd wel een poes, cavia of hond. In mijn HBS tijd was biologie een van mijn favoriete vakken, maar mijn liefde ging in die tijd nog meer uit naar sterrenkunde. Na mijn examen zou ik eerst een opleiding gaan volgen voor analiste, maar ik besepte, dat ik liever wilde gaan studeren en dat werd biologie. Geen astronomie, omdat ik het idee had, misschien ten onrechte, dat dat vooral papier- en rekenwerk zou zijn.

Studie: 1963–1975:

Na mijn kandidaatsexamen ben ik een paar jaar assistent geweest op het eerste- en tweedejaars practicum morfologie en heb ik lesgegeven op het Rijnlands Lyceum in Wassenaar. Hierna weer verder met de studie; mijn keuzevakken waren diermorfologie (hoofdvak), ecologie en ethologie.

Werkzaamheden:

In **juni '75** heb ik, voordat ik mijn doctoraal kon doen, gewerkt als telefoniste bij het Hoogheemraadschap in de Breestraat te Leiden. Ik moest voorlichting geven over de toen, nieuwe heffing op afvalwater (rioolbelasting).

In **augustus '75** werd ik als docent biologie aangenomen bij de HAS (Haagse Analisten School) in Scheveningen. In principe ben

ik daar altijd gebleven, maar door de vele fusies veranderde de school steeds van naam en zelfs van plaats, o.a.: Haagse Hogeschool (MLO + HLO eerst, later alleen HLO); Hogeschool Rotterdam en Omstreken (HLO Delft); Mondriaan Scholengemeenschap MLO Delft). Ik heb in het MLO en HLO lesgegeven in de vakken biologie, anatomie/pathologie en toxicologie en met biologiecollega's practica voor biologie ontwikkeld. Ik heb behalve overdag, ook 's avonds lesgegeven: biologie (HLO Delft), toxicologie (MLO Scheveningen).

In **september 1992** werd ik een aantal uren uitbesteed aan de dagopleiding voor apothekersassistenten en gaf daar drie jaar gezondheidskunde op MBO niveau.

Samen met collega's van de HAS en andere scholen heb ik meegewerkt aan de nieuwe opleiding voor Laboratorium Techniek, waarbij we regelmatig in Eindhoven vergaderden. Ook heb ik enkele jaren in de MR gezeten, waarbij de fusie in de Haagse Hogeschool een belangrijk item was. In **oktober 2003** kwam ik in de ziektewet en werd volledig afgekeurd.

Persoonlijke informatie:

Na mijn studie ben ik dus in het middelbaar en hoger beroepsonderwijs terecht gekomen, in het eerste jaar voor slechts 3 uur, later voor 22 uur. Fysiek kon ik niet meer aan, ik was vaak meer dan 70 uur per week met school bezig: reistijd vanuit Leiden, lesgeven, voorbereiden 's avonds, tentamens maken en nakijken, enz. Daarnaast heb je ook nog je huishouden. Bovendien was een paar jaar daarvoor fibromyalgie bij mij geconstateerd, wat naast pijnklachten o.a. ook vermoeidheid als symptoom heeft.

In januari 1978 stierf mijn toenmalige vriend aan longkanker, 8 weken na de uitslag. Dank zij mijn werk en onze drie poezen, heb ik me kunnen handhaven. Toentertijd was lesgeven nog prettig, leerlingen waren soms heel gemotiveerd en belangstellend. Later dat jaar leerde ik iemand kennen met wie ik in november trouwde. In augustus 1993 ben ik bij hem weggegaan en in Den Haag, vlak bij school, gaan wonen. Dit huwelijk werd ontbonden.

Ik heb nooit kinderen willen hebben, omdat ik wilde blijven werken. Toevallig heb ik altijd partners getroffen, die geen kinderen (meer) wilden hebben en die bovendien koken leuk vonden (ik niet dus!).

In 1994 leerde ik mijn huidige man, Leen, kennen en we zijn in maart 1995 getrouwd en nog steeds gelukkig bij en met elkaar.

In 1996 ben ik om gezondheidsredenen gestopt met het HLO; in 1999 werd COPD bij me geconstateerd en heb ik tot 2003 alleen anatomie/ pathologielessen gegeven (3 uur). In oktober 2003 kreeg ik een maagbloeding en toen was het echt over met school.

Leen kon door reorganisatie bij de PTT in december 2004 eruit. Omdat we problemen met traplopen kregen (ook Leen kreeg COPD), niet naar een appartement wilden en een hele grote tuin op ons verlanglijstje hadden staan, zijn we in 2010 in Musselkanaal (Groningen) beland. Een hele mooie omgeving en vriendelijke mensen.

Onze gezondheid wordt goed in de gaten gehouden; Leen loopt bij een longarts (COPD), internist (schilddklier werkt niet) en cardioloog (vernauwingen hartvaten). Mijn COPD wordt door lab Noord gecontroleerd en ik heb dezelfde cardioloog wegens hartritmestoornissen. Verder heb ik al jaren maag- en buikklachten, die nu door de huisarts behandeld worden.

Hobby's: tekenen en schilderen; sieraden maken; kleding maken; tuinen ontwerpen (en uitvoeren); modelbouw: boten (Leen zet ze in elkaar, ook het technisch gedeelte; ik verf en decoreer ze); koikarpers houden, helaas was het te duur om ze hier naar toe te verhuizen. Verder klussen we veel, dus schilderwerk, laminaat leggen, enz. Onze nieuwste hobby is afdrukken van bladeren maken, bv van rabarber. In de winter ben ik via internet bezig met geologie bezig, met name continental drift, temperatuurverloop, ijstijden, enz. en sinds kort de hongerwinter i.v.m. met verhoogde kans op suikerziekte bij mensen, waarvan de moeder tijdens de hongerwinter zwanger was.

ROB STEEMERS

Rob G. Steemers studeerde als een van de eersten van het jaar 1963 af en deed onder andere een afstudeervak bij Biofysica. Hij ging als afdelingshoofd bij Rijkswaterstaat bij de Directie Wegen werken aan projecten betreffende geluidshinder, verkeer en milieuzaken (1973–1979). Vanaf werkte hij bij de Provinciale Staten Zuid Holland op het Provinciehuis in Den Haag aan bodem-saneringsprojecten. Hij is waarschijnlijk in 1991–1992 naar het buitenland vertrokken en zijn huidige verblijfplaats is niet bekend.

JOOP VAN LENTEREN

MIEP VERHEUVEL

Scheveningen, 29 januari 1945
Dalton HBS voor Meisjes

Belangstelling voor biologie: Waarschijnlijk ben ik als bioloog geboren, want ik vond als kleuter de skeletten bij de (homeopathische) huisarts al zeer indrukwekkend. Mijn vader werkte op de boekhouding van de Haagse Duinwaterleiding en nam mijn zusje en mij 's zomers mee bramenplukken in de Water-

leidingduinen. Ik was vaak te vinden op het strand, in de duinen, de bosjes en het Westbroekpark. Op de HBS tegenover het Gemeentemuseum in Den Haag was ik een gemiddelde leerling met alleen voor biologie negens en tienen. Ondanks dat ik niet goed was in wiskunde koos ik toch de B-kant. Later trad een verbetering in. Daarna ging ik, hoe kan het ook anders, biologie studeren. Geen haar op mijn hoofd die aan een ander vak dacht.

Studie: Keuzevakken: plantenanatonomie, plantenfysiologie en hoofdvak hydrobiologie. Dit laatste voerde ik uit in de duinwaterleidingmeren bij Scheveningen, na eerst nog een cursus in Amsterdam gevolgd te hebben. Dat was fantastisch. Ik ben namelijk dol op ongerepte gebieden waar bijna niemand komt (voordat ik dat onderzoek deed, verrichte ik daar ook al vakantie werk, waarvoor ik al snorkelend de waterplantenvegetatie in kaart moest helpen brengen). Ook maakte ik er kennis met duiken.

Werkzaamheden: Na mijn studie trouwde ik met Roy en gingen we direct naar Suriname. Na enige tijd aanpassen en kennis-maken met de flora, die een hele boekenplank besloeg en die je dus niet zomaar mee het veld in kon nemen, deed ik enkele jaren een WOTRO-onderzoek voor STINASU naar de hydrobiologie van het brakke kustgebied. Daarna werkte ik enige tijd bij de visserijdienst. Dat duurde niet lang, want daar was te veel corruptie. Tenslotte kwam ik terecht bij de Waterloopkundige Dienst, waar ik de waterkwaliteit voor mijn rekening nam. Ik was de enige hydrobioloog in Suriname en dat leverde heel afwisselend werk op. O.a. meewerken aan een MER-rapportage voor een nieuw stuwmeer in West-Suriname (dat er nooit kwam), begeleiding van buitenlandse onderzoekers, tevens richtte ik een Interdepartementale Werkgroep Bestrijdingsmiddelen op, verzorgde praktijklessen hydrobiologie voor de lerarenopleiding, enz. Dit alles gedurende de 13 jaar, dat ik in Suriname woonde. Ik heb er met veel plezier gewoond en gewerkt, maar toen de militairen het voor het zeggen kregen en alles steeds schaarser werd, werd het steeds minder aantrekkelijk.

Eind 1983 kwam ik met inmiddels drie kleine dochttertjes weer naar Nederland. Werk kreeg ik uiteraard niet, maar eigenlijk vond ik dat niet zo erg, want ik vond de kinderen veel belangrijker. De oudste was net 6 jaar. Wel heb ik van huis uit gewerkt. Eerst als medeoprichter van de Stichting Gezondheid en Milieu en daarna jaren bij het gesubsidieerde Meld-

puntenNetwerk Gezondheid en Milieu (later Meldpunt G&M), dat zich vooral bezighield met het registreren van milieugerelateerde gezondheidsklachten. Voor ons computerprogramma ontwierp ik de milieucodes. Voor de gezondheidsklachten werden de medische codes gebruikt (ICPC's). De landelijke databank was de basis voor het verdere werk en de publicaties over allerlei milieuproblemen, die de gezondheid negatief beïnvloeden. In de tijd dat we begonnen heerste de opvatting dat niemand ziek kon worden van het milieu. Inmiddels zijn zowel de GGD'en als het RIVM daar heel anders over gaan denken. De afgelopen jaren (t/m mijn 67ste) heb ik nog rapporten zitten schrijven op verzoek van het Ministerie van I&M (VROM) over de meldingen i.v.m. asbest, hoogspanning en hoogfrequente elektromagnetische velden.

Persoonlijke informatie: Eind 1983 kwam ik met de drie kinderen voorgoed naar Nederland (Roy was al eerder gevlucht vanwege de decembermoorden). Roy woonde inmiddels in Rotterdam en daar hebben we nog een paar jaar samen gewoond.

Eindelijk kon ik toen gaan leren duiken - je moet toch wat in dat koude kikkerland - en toen ik 42 was haalde ik de 1e ster (NOB). Van een 2e ster is het nooit gekomen. Suriname was met zijn overweldigende natuur voor mij één groot feest, maar duiken kon daar niet.

Het beste wat ik in Nederland na 1983 'op het droge' heb meegemaakt is dat ik vier dagen in mijn eentje op het oostelijkste puntje van de Boschplaat op Terschelling heb gelogeed in een boswachterskeet. Hoe dat gekomen is??? Kennelijk heb ik het met veel overtuigingskracht gevraagd, toen ik weer eens met Lucie op de Waddeneilanden was. Het was een fantastische belevenis! Lucie ging trouwens vaak met mij en de kinderen mee op vakantie en is dan ook 'tante' Lucie geworden. Willy is ook wel eens mee geweest naar Texel. Later, toen de kinderen groot waren, gingen Lucie en ik soms samen naar de Wadden. Daar is de lucht toch wel een stuk schoner dan hier in Rotterdam! Je knapt er altijd op.

De afgelopen jaren ben ik tweemaal naar Bonaire geweest. De eerste keer om op een huis te passen, de tweede keer om een familie te helpen met snorkelen. Toen ik nog in Suriname woonde heb ik op doorreis vanaf Nederland met Koos den Hartog een eind gesnorkeld. Dat was de eerste indrukwekkende kennismaking met koraalriffen! En verder ben ik in 2000 als vrijwilliger (1x per weekend) begonnen in diergaarde Blijdorp na

het lezen van een groot artikel in de krant over het Oceanium. Inmiddels heb ik zes kleinkinderen, die ik mooi mee kan nemen naar de dierentuin, omdat ik er als vrijwilliger zo in mag.

Behalve de kinderen en kleinkinderen zijn mijn hobby's muziek maken met elkaar en plantjes determineren, vogels kijken, enz. Ook heb ik een tijdje meegedaan aan het beschermen van weidevogels en aan waterplantentellingen. In Suriname hadden we honden en in Nederland vooral allerlei soorten knaagdieren. En natuurlijk heb ik een vijvertje in de tuin, waar de goudvissen net jongen hebben gekregen.

Wat betreft mijn gezondheid: zonder het te merken heb ik in 2010 bloedarmoede gekregen, waarschijnlijk door aambeien en/of een slechte opname van ijzer door de darmen, die een beetje prikkelbaar zijn. Toen ik in 2012 geen kant meer op kon, werd eerst mijn hart onderzocht. Dat was het niet, maar de cardioloog ontdekte wel een enorm ijzer- en HB-gebrek. Nu gaat het weer goed en zit ik op fitness, maar zo sterk als vroeger word ik toch niet meer.

JAN VREUGDENHIL†

Den Hoorn / Sion, 21 april 1945 – 3 februari 1970

Hoewel enkelen van ons (waaronder Bert Regensburg en Joop van Lenteren) regelmatig contact hadden met Jan, weten we ons niet veel details te herinneren. Jan heeft waarschijnlijk in Delft op de middelbare school gezeten.

Jan had na aanvang van zijn studie een kamer bij een aardige hospes en hospita,

waar hij echter door de woonkamer moest lopen om bij het toilet te komen. Hij verhuisde voor iets meer privacy naar een kamer aan het Noordeinde. Daar vielen echter door de spleten in het plafond, de teken en mijten afkomstig van daarboven woonachtige stadsduiven zo op zijn tafelblad, wat op een vel wit papier goed was te zien. Op medische indicatie heeft hij toen bij de Studentenhuisvesting een meer hygiënisch onderkomen gevonden aan de Hogewoerd. Daar had hij zijn spullen nauwelijks uitgepakt toen hij kwam te overlijden.

In 1969 nam Jan als één van de vijf toegelaten studenten deel aan een brainstorm bijeenkomst die de staf van de Leidse Biologie hield in Oud-Poelgeest om te bepalen hoe de subfaculteit zich de komende jaren moest gaan ontwikkelen. Jan was ook betrokken bij de organisatie van de “hearing” over de Kaagcentrale. Samen met Bert interviewde hij de directeur van het Leidsche Electriciteitsbedrijf. De actie rond het voorkomen van de bouw van de Kaagcentrale was een groot succes, de centrale is er niet gekomen. Verder was hij in die periode student-assistent bij Systematische Dierkunde. Hij was onzeker over wat voor hem de beste werkomgeving zou zijn, gegeven zijn gezondheid. Moest hij in Nederland blijven (luchtverontreiniging en mist) en zo ja waar, moest hij werk gaan doen in een gebouw met alcohol- en formalinedampen?

Vanwege zijn astma gebruikte Jan veel poeders en pillen. Hoewel Bert veel bij Jan over de vloer kwam (hij haalde hem vaak op om samen op de Mensa te gaan eten of ze dronken achteraf een kop koffie bij elkaar) heeft Bert pas tijdens hun verblijf op Spitsbergen gezien hoeveel: een groot deel van zijn handbagage bestond uit medicijnen. Op Spitsbergen kon hij door de heldere lucht daar toe met minder dosering dan thuis.

Jan overleed op 3 februari in de zeer vochtige winter van 1969-70 en dat was heel onverwacht, mede gezien het feit dat hij in 1969 met Bert Regensburg een tocht op Spitsbergen had gemaakt en hij er heel gezond en flink aangekomen uitzag bij thuiskomst

Joop was vrij regelmatig op bezoek op het tuinbouwbedrijf van de vader en broer van Jan. Jan was waarschijnlijk de jaargenoot die het dichtst bij mij woonde en op zondag was het een prettige fietstocht van Maasdijk naar Sion / Den Hoorn. In augustus 2013 fietste ik naar Sion en vroeg daar een oudere man die zijn tuin aan het harken was of hij de familie Vreugdenhil kende en hij reageerde positief. Intussen heb ik, via informatie die de man mij gaf, contact gehad met Jan's broer en ga binnenkort langs

om “bij te praten”. De levendigste herinnering die ik aan Jan heb is de nachtelijke fietstocht van het Westland naar Winterswijk. Eerst fietste ik van Maasdijk naar Sion om met Jan naar een plek te fietsen waar we een delegatie Hagenezen ontmoetten. Het was een bijzondere heldere avond en nacht. Rond Driebergen rolden we de graskant in en voor zo ver ik me herinner viel Jan meteen in slaap. We waren nogal bezorgd omdat het ijskoud en vochtig was en we dachten dat hij misschien last zou krijgen van zijn astma, maar na een korte slaap stapte hij weer op en fietsten we verder.

JOOP VAN LENTEREN

ARNOLD VAN DER WIELEN

Emmen, 26 juni 1945

Breda, Atheneum (1957-1960) en

Den Haag, Aloysiuscollege HBS-B (1960-1963)

Biologie: Mijn belangstelling voor biologie is aangewakkerd door mijn toenmalige biologie-leraar Pater Jeuken die samen met mij in 1963 naar Leiden is gegaan; ik als biologiëstudent en hij eerst als lector onder Wolvekamp en later als hoogleraar evolutiebiologie.

Studie (1963–1973): Dierfysiologie, ecologie, plantenfysiologie, stralengenetica, deskundige stralingsbescherming niveau 3 (TU-Delft).

Werkzaamheden:

1971–1980, secretaris-deskundige bij de Gezondheidsraad op het gebied van stralingsbescherming; adviezen over niet-ioniserende straling, beperking stralingsbelasting van de patiënt, carcinogene stoffen, etc.

1973–1978, onderzoeker op het Laboratorium voor Stralengenetica en Chemische Mutagenese, Prof. Sobels).

1980–2010, van beleidsmedewerker tot afdelingshoofd bij het Ministerie V&M, later VROM in vele rollen. Begonnen als deskundige kankerverwekkende stoffen, vervolgens als senior-beleidsmedewerker chemische stoffen beleid en bevoegde autoriteit voor de uitvoering van diverse EU richtlijnen en verordeningen over chemische stoffen en hoofd bureau milieugevaarlijke stoffen. In de periode 2001–2003, gedetacheerd part-time bij de Europese Commissie, DG-Milieu, voor het mede opstellen van een nieuwe Europese Verordening inzake chemische stoffen (REACH: registration, evaluation and authorisation of chemical substances). Van 2003 tot 2007, als senior expert lid van de NL delegatie bij de raadsonderhandelingen over het REACH voorstel; tijdens het NL en het opvolgende LU Voorzitterschap (1ste en 2de helft 2002) toegevoegd aan respectievelijk de Permanente Vertegenwoordiger van NL resp. LU t.b.v. de raadsonderhandelingen.

2004–2010 Bevoegde autoriteit voor de uitvoering van de nieuwe EU verordening chemische stoffen (REACH) en vanaf

2007–2010 lid van de Management Board van het Europese Agentschap ECHA te Helsinki

2010: Gepensioneerd en gestart met een eigen adviesbureau AW-ChemAdvice. Thans drie projecten die samenhangen met de uitvoering van REACH en CLP, waaronder implementatie van REACH in Turkije.

Bijbaantjes: 2010-heden: lid van het College toelating gewasbeschermings-middelen en biociden te Wageningen; 2009-heden: technisch lid van het College van Beroep van het Europese Agentschap ECHA te Helsinki; 2008-heden: lid van het redactieteam inzake Veiligheid bij SDU.

Persoonlijke gegevens: Van 1973 tot 1986 ben ik getrouwd geweest met Barbara Scholte en uit dat huwelijk zijn twee kinderen voortgekomen, Johan en Suzanne. Beide kinderen zijn getrouwd en hebben ieder twee kinderen voorgebracht. Dank zij

mijn toenmalige schoonvader ben ik in de stralingswereld terecht gekomen en heb zelfs een poging gedaan om na mijn onderzoeksperiode een opleiding te volgen in de nucleaire geneeskunde (1979-1980 te RUU). Ondanks de steun van mijn opleider Prof. Ephraïm heb ik toch moeten afhaken vanwege het niet kunnen opboksen tegen het verzet van de toenmalige artsen in opleiding. Na vier jaar als single door het leven te zijn gegaan heb ik Angélique Daudt leren kennen en ben in 1992 met haar getrouwd. In ons huwelijk hebben wij het geluk mogen beleven van Opa en Oma te zijn van thans vier kleinkinderen, allen meisjes variërend van 6 maanden tot 6 jaar.

Terugkijkend naar mijn loopbaan bij het DG-Milieu moet ik bekennen dat ik van het beleidswerk zeer heb genoten. Het belangrijkste deel van mijn werk betrof de uitvoering van diverse EU richtlijnen en verordeningen. Mijn collega's waren gelijk verwanten van de Europese Commissie en van andere EU-lidstaten waar ik zeer intensief mee heb samengewerkt. Tot op mijn pensioengerechtigde leeftijd genoot ik van dat werk en heb met spijt op 65-jarige leeftijd afscheid moeten nemen. Vanwege mijn liefde voor dat werk en mijn kennis over chemische stoffen beleid in de EU heb ik op aandrang van anderen het werk op een andere wijze als zzp'er vorm gegeven.

Hobby's: wandelen, reizen, fotografie, romaanse bouwkunst, opkomst Christendom in de periode 150 v.C. tot ca. 500 n.C., en dansen. Dank zij mijn huidige vrouw heb ik de kunst van meditatieve dans (in het Engels *sacred dance*) leren kennen en ben samen met haar een actieve beoefenaar daarvan met als gevolg veelvuldig reizen door Europa om met gelijkgezinden te dansen op de choreografie van voornamelijk Friedel Kloke en haar beide dochters. Geliefde dansthema's zijn "De Kleine Prins", "Misa Latina", "Wheel of Life", "Verwandlung", "De Graal", etc. Deze maand (september 2013) sluit ik een cursus meditatieve dans van 3 jaar in Engeland af.

BELANGRIJKE GEBOUWEN IN ONZE STUDIETIJD

Academiegebouw en Botanie/Herbarium in de Nonnensteeg

(foto's van Bert en Tonny Regensburg)

Hortus botanicus

Rijksherbarium, Schelpenkade 10

Biofysica (later Experimentele Plantensystematiek), Schelpenkade 14b (nu woonhuis)

Kamerlingh Onnes gebouw (nu Juridische Faculteit), zijingang naar collegezaal

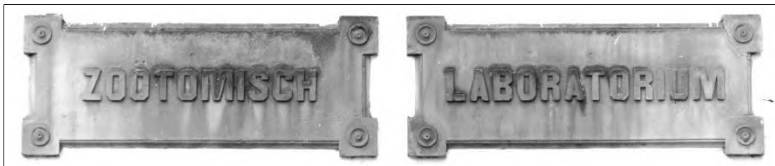
Universiteitsbibliotheek en Rijks Museum van Natuurlijke Historie

Scheikunde, Hugo de Grootstraat

Zoölogisch laboratorium

Sloop en geplande huizenbouw

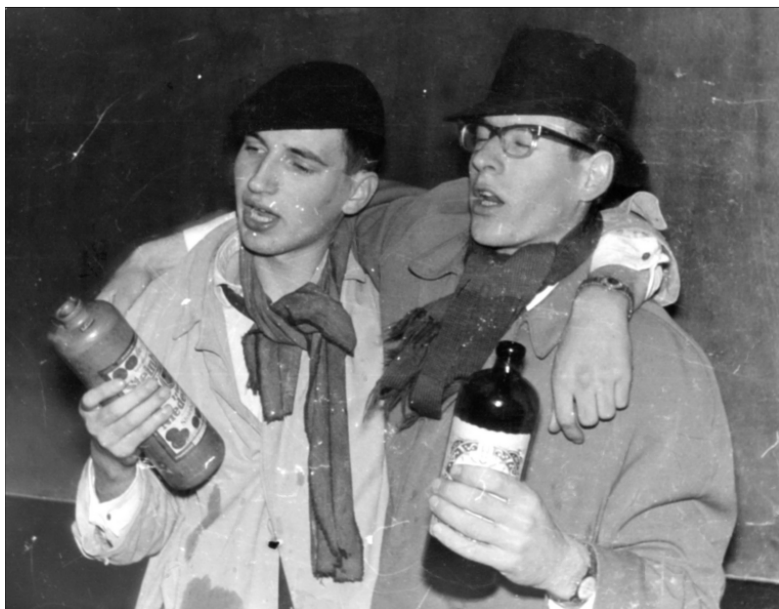
Biochemie (later Clusius laboratorium), Wassenaarseweg 64 (nu leegstaand)

EEN SELECTIE VAN FOTO'S UIT ONZE STUDIETIJD

Eerstejaarscabaret, 1963

Winter 1963-1964, Strandwandeling naar Hoek van Holland

Botanische excursie naar de Achterhoek, 1964

Boshuis Korenburgerveen

Verjaardagen en andere feestjes

Schrikkefeest bij Frank, 29 februari 1964

Bij Miep

Botanische excursie Zuid-Limburg, 1965

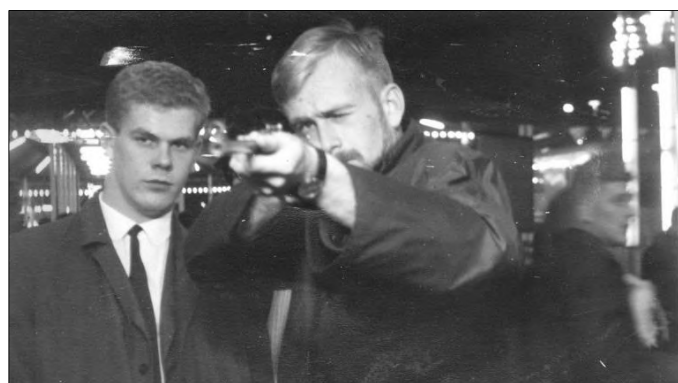

Voetbaltoernooi, Piet Paaltjes Pad, 3 november 1965

Proost! 1966

Opvoering van Prikkebeen, 1966

Entomologische excursie naar Bourdeaux (F) o.l.v. Prof. Van der Vecht, 1966

Botanische excursie naar Wales, o.l.v. Prof. Van Steenis, 1966

Prof. Van Steenis dankt onze gids Barry Goldsmith

FYSIOLOGIE, v.l.nr. Fokelien Bakels, Petra de Graaf, Edy Gittenberger, Nico v.d. Graaf, Felix Janszen

Roy met het ratje (beschreven door Piet Heinsbroek, zie pag. 30)

Afstuderen

